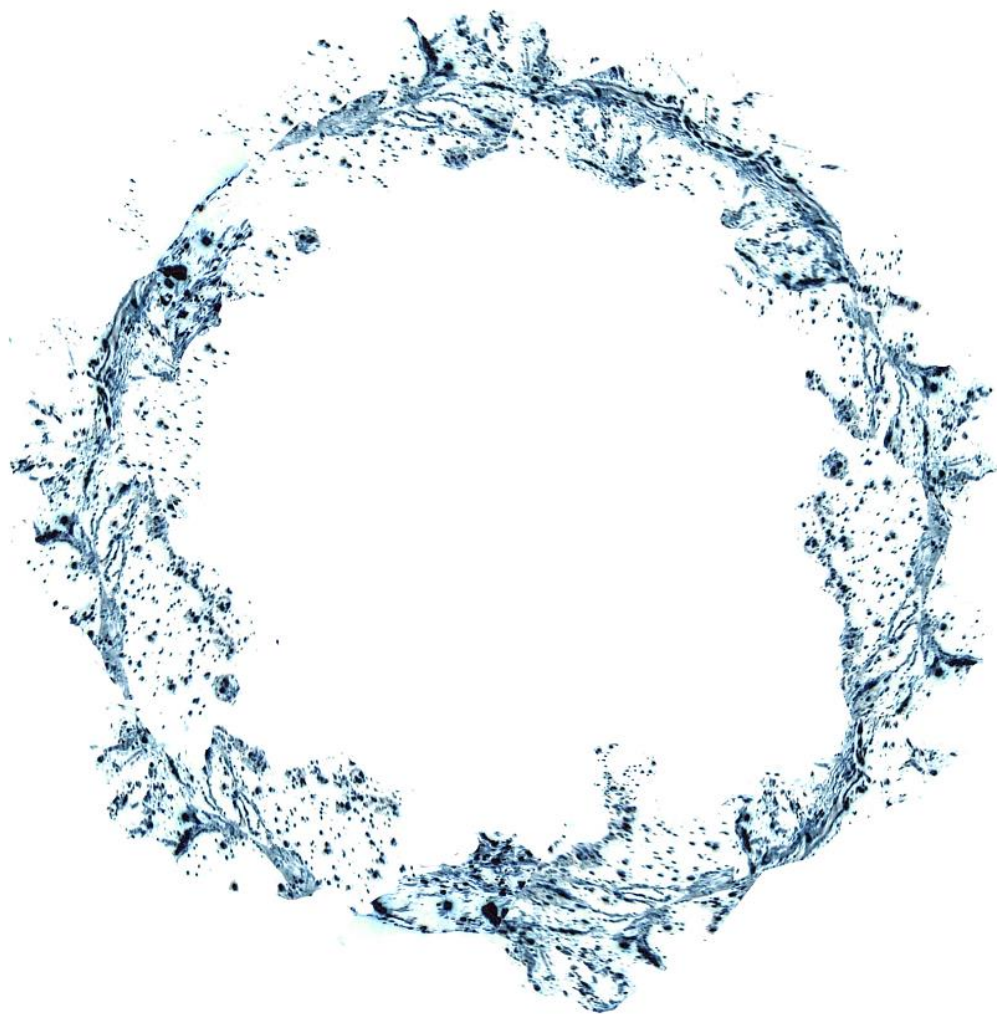

Imeqartunut tunngasut silallu pissusaa pillugit paasissutissat
nalunaarsukkat akeqanngitsut, pissarsiarineqarsinnaasut atoruminartullu
inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiinik naliliineq
Nalunaarusiaq

Juni 2023

Eqikkaaneq

Paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsut, pissarsiarineqarsinnaasut atorneqarsinnaasullu, sunniuteqarnerulersitsinermi niuerfinniillu isigalugu periarfissaqarfinnut atasuupput, ukiunut tallimanut marlunnik kisitsisitalimmi millioninik aningaasartaqartoq missiliorneqarluni. Tassunga ilanngutissapput atungarissaarnermi iluanaarutissat amerlassusilerneqarsinnaanngitsut, soorlu ilisimatusarfiit nukittunerulersinneqarlutik, ilisimasat oqartussaaqatigiiffiulersinneqarlutik kiisalu piujuartussanik aalajangiinissanut tunngavissat pitsaanerulerlutik.

Deloitte Asiaq-mit suliakkerneqarluni Asiaq silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissaatai nalunaarsukkat ammaassivigineqarneranni inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusunik nalilersuineramik kiisalu tamatuma piviusunngortinneqarneranut atasumik aningaasartuutissanik aporfissanillu nalilersuineramik, suliaqarpoq. Nalunaarusiami matumani misissueqqissaarnerup taassuma inerneris saqqummiunneqarput. Misissueqqissaarnermut aallaavigineqarput allakkianik misissuataarineq, Asiaq-miit paasissutissat nalunaarsukkat aamma pisortat nalunaarsuiffiiniit paasissutissat. Tamatuma saniatigut soqutigisaqartut arlallit apersorpagut, ilanngullugit pisortani namminersortunilu suliaqartuusut.

Misissueqqissaarneq silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissanut nalunaarsukkanut tunngassuteqarpoq. Silap pissusaanut paasissutissani nalunaarsukkani ilaatinneqarput maannakkut oqaluttuarisaanermilu alapernaarsuinerpassuit aamma silasiornermut tunngasunik uuttortaanerit, ilanngullugit kissassutsit, sialuit, anorip sukkassusaa silaannaallu isugutassusaa. Imeqartunut paasissutissani nalunaarsukkani ilaatinneqarput imermik isumalluuteqarfiit pillugit paasissutissat assigiinngitsunik ilusillit, ilanngullugit erngup qaffasissusai, imermik isumalluutit annertusisarnarat kuuttarnerallu aamma tunngavigisat taakkua qanittumi ungasinnerusunilu nikerartarnerat¹. Imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat pingaartumik imermik isumalluutit erngup nukinganut atorneqarsinnaanersut pillugu naliliinissamut tunngatillugu soqutiginaateqarput.

Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat soqutigineqarnerat annertusiartorpoq, Kalaallit Nunaanniinnaanngitsoq,

Asiaq pillugu pissusiviusut

Asiaq-mut inatsisitigut tunngaviusoq tassaavoq er Misissueqqaarnerit pillugit Inatsisartut peqqussut nr. 18, 28. oktober 1993-imeersoq. Asiaq suliffeqarfiuvoq imminut ingerlattutut aaqqissuussaasoq.

Asiaq inuiaqatigiinni siuariartortitsinissamut ineriartortitsinissamullu pinngortitami avatangiisit pillugit paasissutissanik pilersaarusiortuuvoq, katersisarluni, suliarinnittarluni, uninngasuutiginnilluni paasissutissiisarlunilu. Paasissutissat nalunaarsukkat ilaatigut Asiaq-p nammineq inoqarfinnik aammalu asimi nunap ilaani toqqakkani, silap pissusaanut imeqartunullu uuttortaavinni kiisalu sanaartoriaatsitigut misissueqqissaarnerni nunamilu uuttortaanerni nunap assiliornerineersuupput.

¹ Paasissutissat suussusaannut ilaatinneqartunut allattuiffik tamakkiisoq kapitali 4-mi ilanngussami takuneqarsinnaavoq.

kisianni nunarsuaq tamakkerlugu. Silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat silap pissusaata allanngoriartornera akiorniarlugu ilungersuuteqarnermi pingaaruteqartunut ilaavoq, tassani oqaluttuarisaanermi alapernaarsuinerit ataqatigiinnerillu tunngavigalugit siunissap pisuusaartitsivigineqarsinnaanera, piffissaagallartillugu iluuseqarnissamik periarfissaqarnermut aammalu nunarsuup kissatsikkiartornerata ajoqusiisumik sunniuteqarnissaata annikillisinneqarnissaanut imaluunniit pitsaaliornissaanut, kiisalu silap pissusaata allanngoriartorneranut piffissaagallartillugu naleqqussarsinnaanissatsinnut, periarfissaqarnissamut aalajangiisuulluinnarluni. Taamaaqataanik imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat, nukissiamik tunisassiornitta piujuartussamik nukissiuutinit allanngoriartortinneqarnerani ilisimasanut najoqqutassaapput pingaaruteqartut. Kalaallit Nunaanniit isigalugu imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat erngup nukinganut aamma *Power-to-X-imut* (PtX) tunngatillugu pitsaasunik aningaaliinissanut aalajangiisinnaanissamut, taamaalillunilu nunami namminermi aammalu erngup nukinganut periarfissaqarfinnut niuerutigineqartussanut avammullu nioqquteqarnissamut periarfissanut Kalaallit Nunaata – nunatsinni pinngortitami isumalluutininik peqarnermini – mingutsitsinngitsumut allanngoriartortitsinerimi periarfissarisannut, aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarput.

Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarneranni Asiap nunarsuarmi killerniittuni tamaginni pisortani oqartussat akornanni takuneqartartut, digitalinngorsaanerup siaruariartuinnarnera ilutigalugu 2010-kkut ingerlaneranni pimoorullugu sukkatsikkiartuinnalersut, malittussanngussavai. Ammaassinissamut tunngavilersuutigineqartoq pingaarneq tassaasimavoq – aammalu sulii taamaalluni – qarasaasiatigut ingerlatsilerluni piffissami paasissutissat nalunaarsukkat naleqarnerat. Pisortani oqartussani paasissutissanik nalunaarsukkanik katersineq, suliarinninneq saqqummersitsisarnerlu tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit akileraarutinit aningaasalersorneqarmata, taakkua nalinga inuiaqatigiinnut iluaqutissanngortinneqartariaqarpoq, ilanngullugit innuttaasut, suliffeqarfiit, ilisimatusartut silarsuaat il.il. Tassunga ilanngutissaaq paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarnerat malittaasumik inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutissanut atasuusoq pillugu tunngavilersuutaasoq, – misissuataarinerni ilisimasatsinni – ammaassinermut atasumik aningaasartuutissanit annertunerusoq paasinarsisimalluni. Taamaalilluni nuna aamma immap naqqa, sila, imeq silallu pissusaa pillugit paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarneranni iluanaarutissat, inuussutissarsiornikkut, inuiaqatigiinnit, ilinniartitaanikkut ilisimatusarnikkullu kiisalu isumannaallisaanikkut isigalugu, annertuujunerat misissueqqissaarnerit arlallit uppersarpaat.

Asiap silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersinneqarpata, pissarsiarineqarsinnaalersinneqarpata akeqarunnaarsinneqarlutillu, iluanaarutissat assigiinngitsut tunngaviusumik pingasuussasut naatsorsuutigaarput:

sunniuteqarluarnerulersitsinermut, niuerfimmut atugarissaarnermullu iluanaarutissat. Suliaqarnermi naatsorsuutigaarput silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarnerat sunniuteqarnerulersitsinermi iluanaarutissanut atasuusooq. Sunniuteqarnerulersitsinermi iluanaarutitut pissutaavoq pisortani oqartussat iluminni suliaqarnerit ingerlasarneranni nutaamik imaluunniit pitsaanerusumik periaaseqarluni paasissutissat pitsaassusaat qulakkiigaasut ammaanneqartullu ilanngutsissinnaalertussaammasigit, taamaalilluni suliaqarneq siusinnerusumiit sukkannerusumik, akikinnerusumik aamma/imaluunniit pitsaanerusumik ingerlanneqarsinnaalissalluni. Sunniuteqarluarnerulersitsinermi iluanaarutissat taamaalilluni aningaasartuutit sipaaruteqarnertut piffissamillu atuinnginnerulernertut ilusilimmik takuneqarsinnaalissapput, paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisarineqarnerannuinaq tunngatinneqarsinnaalluni. Niuerfimmi iluanaarutissanut tunngatillugu, namminersortut pisortallu suliffeqarfiisa kattuffiisalu, niuerutiginninnissamut periarfissaqarfiusunik piviusunngortitsinissaq siunertaralugu, silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarnerannik pitsanngorsaarneranni, ilaatigut erngup nukinga, aatsitassanik piiaaneq, illuliornermik sanaartornermillu inuussutissarsiutillit kiisalu nunaatillit suliassaqarfittut periarfissaqarfiusutut suussusersivagut.

Ataatsimut isigalugu ukiut tallimat ingerlaneranni ilanngaaseereermermi periarfissaqarfiusut marlunnik kisitsisitalinnik millioninik aningaasartaqartussatut missiliorneqarput. Tassunga ilanngutissapput atungarissaarnermut iluanaarutissat annertussusilerneqarsinnaanngitsut, soorlu Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut malittaasumik iluanaarutissat naatsorsuutigineqartut, silap pissusaanut avatangiisinullu aarlerinaataasut annikillisinneqarnerat, ilisimatusarfiusut nukittorsarneqarnerat kiisalu innuttaasunut aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik atuinissamut periarfissaqalertussanut iluaqutissartaasut.

Imai

1.	Aallaqqaasiut	6
1.1.	Siunertaq	7
1.2.	Atuartussamut ilitsersuut	8
1.3.	Tunngavissaatinneqartut	9
1.4.	Killissalersorneqarnera	10
1.5.	Paasissutissat nalunaarsukkat aamma periaaseq	11
2.	Silap pissusaa imeqartunullu tunngasut pillugit paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasut, atoruminartut akeqanngitsullu	13
2.1.	Ullumikkut inissisimaneq	13
2.2.	Atorsinnaalersillugit pisiarineqassappata tamatuma kingorna inissisimaneq	15
2.3.	Imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat	16
2.3.1.	Siunnerfigineqartut	17
2.4.	Silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat	17
2.4.1.	Siunnerfigineqartut	18
3.	Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusut	21
3.1.	Iluanaarutissat naatsorsuutigineqartut	21
3.1.1.	Sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutissat	22
3.1.2.	Niuerfimmi iluanaarutissat	25
3.1.3.	Atugarissaarnermi iluanaarutissat	31
3.2.	Aningaasartuutit	33
3.3.	Ilanngaaseereermermi periarfissaqarfiusut missiliorneqartut	36
4.	Ilanngussaq	39
4.1.	Apersuinerit	39
4.2.	Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat atorineqarsinnaalersillugit pisiarineqartut nassuiarneqarnerat	40

”Nunatsinni nukissamik ataavartumik isumalluutinik atuinertup annertusineqarnissaa isumalluarnartorujussuuvoq, aammalu isumalluutinik taakkuninnga atuinermi avatangiisit aningaasaqarnerlu eqqarsaatigalugit pissarsiassaqartoqarpoq”

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut
Avatangiisinullu Naalakkersuisoq, Kalistat Lund tusagassiuutitigut
nalunaarummi *Erngup nukinga mingutsitsinngitsunut
allannguinnissamut siuarsaataassaaq* 18. maj 2021.

Uuttortaaviup assinga. Najoqqutarisaq: Asiaq

1. Aallaqqaasiut

Misissueqqissaarnermi matumani silap pissusaa aammalu imeqartunut tunngasut pillugit paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarneranni, oqartussanut, suliffeqarfinnut, ilisimatusartunut innuttaasunullu pissarsiarineqarsinnaalersinnerannut atorneqarsinnaalersinnerannullu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusunik misissueqqissaarnerup inerneru nassuiarneqarput.

Ukiuni qulikkaani kingullerni Issittumi kiassutsit nunarsuup sinneraniit sisamariaammik sukkanerusumik kiannerulersimapput². Imeqartut silallu pissusaanut tunngasut taakkua pillugit paasissutissanik nalunaarsukkanik tatiginartunik, pitsaassusaat qulakkiikkanik pissarsisinnaaneq, silap pissusaata allanngoriartornera akiorniarlugu

² Rantanen, M. et al. (2022). The Arctic has warmed nearly four times faster than the globe since 1979. Communications Earth & Environment 3, Article number: 168.

sorsuuteqarnermi, inuiaqatigiit piujuartitsiviunerusussatut allanngoriartortinneqarnerannut, silap pissusaata allanngoriartorneranut naleqqussarsinnaanerulernissamut periarfissaqarnermut kiisalu piffissaagallartillugu iliuseqarnissamut tamatumalu sunniutissaannik annikillitsinissamut imaluunniit pitsaaliuinissamut, pingaaruteqartunut ilaalersinnaavoq. Tamatuma saniatigut paasissutissat nalunaarsukkat ilaatigut erngup nukingata, aatsitassanik piiannerup, illuliortiternerup nunalerinerullu iluanni suliffeqarfinnit soqutiginnartinneqarsinnaapput naleqartinneqarsinnaallutillu.

Ukiuni 10-15-ini kingullerni ilaatigut Australien-imi, Canadami Europamilu nunani arlalinni, ilanngullugu Danmarki pisortani oqartussat paasissutissat nalunaarsukkat tamanut ingerlaavartumik pissarsiarineqarsinnaalersittarlugit, ineriartornermut isiginnittuusimavugut. Pingaartumik silasiornermut, nunap sannaanut aammalu nunami sumiiffinnut paasissutissat nalunaarsukkat, inuit pillugit paasissutissanik imaqqanngitsut, killilersuiffiqineqarunnaarsimapput. Dansk Meteorologisk Institut-ip (DMI-p) paasissutissanik nalunaarsukkanik ammaassinera inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut malittaasunik periarfissaqarfinnik malitseqartoq, assersuutissaalluapoq. 2016-imi Deloitte missingersuivoq, DMI-p paasissutissaatai nalunaarsukkat ammaassivigineqarnerat suliassaqaarfinni toqqakkani, soorlu nunalerinermut, innaallagiamut ungasianiillu kiassarnermut suliassaqaarfinni, ukiumut 50-135 mio. koruuninik inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaaruteqarnermut atasuusoq kiisalu silasiornikkut sullissinermut niuerfimmi suliniutissanit nutaanit periarfissaqaarfeqarluni ilisimaneqanngitsunik³. Ukiup tulliani Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering (SDFE) tamanut saqqummersissinnaasimavaa, nunap sannaanut paasissutissat nalunaarsukkamik ammaanneqarneranni 3,5 mia. koruuninik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut periarfissaqaarfiusunut atasuusoq⁴.

1.1. Siunertaq

Misissueqqissaarnermut matumunnga siunertaavoq, paasissutissat nalunaarsukkat peqatigisaanik atorneqarsinnaasunngortinneqassasut (suliarineqareersut pitsaassusaallu qulakkeerneqareersut) aammalu imminut sullinnermut aallaavissatigoortumik pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqassasut, tunngavissaatillugu, Kalaallit Nunaanni imeqartunut silallu pissusaanut tunngasunut paasissutissat nalunaarsukkat ammaanneqarneranni inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut periarfissaqaarfiusut paasinarsisinneqarnissaat nassuiarneqarnissaallu. Taaguummi *atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerat*, paasinarsisinneqarpoq, paasissutissat nalunaarsukkat ammaanneqarnerat paasissutissanik nalunaarsukkanik piginnittumut, matumani Asiaq, isertitassanik annaasaqarnermik malitseqartussaasoq,

³ Deloitte (2016): DMI. DMI-mi silasiornikkut paasissutissanik nalunaarsukkanik ammaassinertup inuussutissarsiornikkut aningaasaqarnermut aamma inuiaqatigiinnut sunniutissai.

⁴ PWC (2017): Nunami sumiiffinnut paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsut sunniutaat – Kingornatigut uttortaaneq. Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering

taanna taamaalilluni allaminngaaniit aningaasalersorneqartussaalluni. Taamaalilluni inuiaqatigiit kalaallit ataatsimut katillugu iluanaarutissaat, Asiaq-p imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaataasa nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerannut aammalu oqartussanut, suliffeqarfinnut, ilisimatuunut innuttaasunullu akeqanngitsumik atugassiissutigineqarnerannut atasumik aningaasartuutissat qaffasinnerunissaat naatsorsuutigineqarsinnaanersoq, misissueqqissaarnermi paasinarsisinneqarpoq.

Takorluukkani assigiinngitsuni marlunni aningaasartuutissat iluanaarutissallu naatsorsuutigineqartut assigiinngissutaasa imminnut naleqqiunneqarnerisigut misissueqqissaarnerq suliarineqarpoq. Takorluukkap aappaa aallaaviusutut takorluugaavoq (pissutsit ullumikkutut ingerlaannassapput, tassani paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsinneqaratik) aammalu takorluukkap aappaa periarfissamut allamut takorluugaalluni, tassani paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsillugit, pissarsiarineqarsinnaalersinneqarlutik atorneqarsinnaalersinneqarlutillu. Ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusoq tassaavoq periarfissamut allamut takorluukkami, aallaaviusutut takorluukkamut sanilliullugu iluanaarutissat aningaasartuutissallu tamarmiusut assigiinngissutaat. Ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusoq sinneqartoorfiusimappat, inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaaruteqartussaasimassaaq, taamaaliornermi periarfissamut allamut takorluugaq paasissutissanik nalunaarsukkanik akeqanngitsunik inuiaqatigiinnit isigalugu pilerinaateqarnerulluni.

1.2. Atuartussamut ilitsersuut

Kapitalimi matumani aallarniutaasut kingorna, ullumikkut inissisimanerup (aallaaviusutut takorluugaq) nassuiarneqarnera, periarfissamut allamut takorluukkap nassuiarneqarnera kiisalu paasissutissat nalunaarsukkat aamma paasissutissat nalunaarsukkat tunisassiarineqartartut atorneqarsinnaalersillugit pisinermi pineqartut, **kapitali 2**-mi allaaserineqarput. Tamatuma saniatigut suliaqartuusut kikkut ullumikkut paasissutissanik nalunaarsukkanik atuisarnersut, kapitalimi nassuiarneqarpoq. Kapitalimi siunertaavoq – suliassaqarfik pillugu sioqqutsisumik ilisimasaqarnerq apeqqutaatinnagu – atuortoq ilisimasanut tunngavissaqalersinnissaa, nalunaarusiap sinnerani paasisat atuarneqarnerannut aallaavissaasinnaasunik.

Kapitali 3-mi inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusunut misissueqqissaarnerpiaq saqqummiupparput, tassani iluanaarutissat aningaasartuutissallu naatsorsuutigineqartut missingersorlutigu nalilersorlutigulu. Tamatuma saniatigut ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusut missiliorneqartut naatsorsorpagut.

Kapitali 4-mi ilanngussaq takuneqarsinnaavoq, apersuinernut ingerlanneqartunut periaaserineqartut kiisalu paasissutissat

nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisinermi pineqartunut ilaatinneqartussat naatsorsuutigineqartut, suussusaannik nassuiaatit.

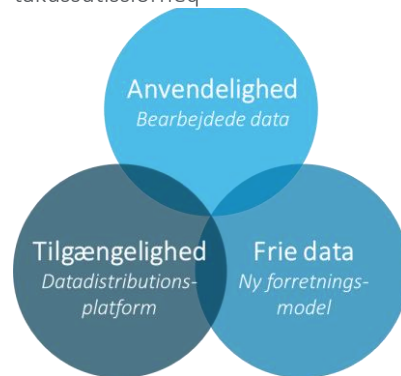
1.3. Tunngavissaatinneqartut

Paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarnerat paasineqassaaq, paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat qulakkiigaasoq, akeqanngitsut aammalu aaqquissuussaasumik piffissalersugaanerat tullerriiaartumik pissarsiarineqarsinnaasut, imminut sullissivikkoortumik pissarsiarineqarsinnaallutik, tassani paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaannut uppernarsaat aamma takuneqarsinnaalluni. Iluanaarutissat piviusunngortinneqarnissaannut taamaalilluni tunngavissaatinneqarpoq, – Asiaq-p silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissaataasa nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerannut aningaasassat saniatigut – aamma paasissutissat nalunaarsukkat piareersarneqarnissaannut saqqummersinneqarnissaannullu isumalluutinik immikkoortitsisoqassasoq. Piareersaarnermi, Asiaq-p – ingerlaavartumik uuttortaani inernerinik nutaanik suliarinninnerup saniatigut – paasissutissat suliarineqanngitsut (uuttortaanerit), ukiorparujussuit qulikkaar ingerlaneranni katersorneqarsimasut, suliarisussaavai pitsaassusaallu qulakkeertussaallugu. Allatut oqaatigalugu ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusut missingersorneqartut atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerinnaat tunngavigiinnarlugu piviusunngortinneqarsinnaanngillat, kisianni suliarineqarnerisa pissarsiarineqarsinnaanerisalu ilaatinneqarnissaa pisariaqarluni.

Paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarnerisa inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut naleqarnera, paasissutissanik nalunaarsukkanik itissutsikkut atitussutsikkullu atuinerulernissameersuuvoq. Itissutsikkut atuinerulernerneq paasineqassaaq, paasissutissat nalunaarsukkat – pisumi matumani – Asiaq-p maannamut isumalluutissaqarsimaneraniit, aammattaaq atorluarnissaannut ineriartortitsinermut pinnaasaqarsimaneraniit, allaanerusumik aammalu siunertanut amerlanerusunut atorneqartut. Atitussutsikkut atuinerulernerneq paasineqassaaq, atuisut atuiffigineqartussallu amerliartuinnartussaasut. Ullumikkut pingaarnertut pisortat suliffeqarfii aammalu suliffeqarfiit paasissutissanik nalunaarsukkanik pisarlutik, ammaassinermi paasissutissat nalunaarsukkat innuttaasunut, aningaasaliisartunut, ilisimatuunut suliffeqarfinnullu assersuutigalugu paasissutissat nalunaarsukkat tunngavigalugit tunisassianik kiffartuussinernillu nutaanik ineriartortitsisinnaasunut, ersarissitinneqassapput pissarsiarineqarsinnaalersinneqassallutillu.

Taamaattumik aamma silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarnerisa aningaasarsiorfitsilersinnaaneranut tunngavissaatinneqarpoq, paasissutissanik nalunaarsukkanik taakkuninnga akeqanngitsumik pissarsisinnaaneq soqutigisaqartunit amerlasuunit ilisimaneqartoq.

Ilusiliaq 1: Misissueqqissaarnermut ajornartorsiorfiusumik tunngavissanut takussutissiorneq

Taamaattumik paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaalersinneqarnerat siunnerfilimmik attaveqatigiinnermut aamma nittarsaassinnermut suliniuteqarnermik ilaqartinneqarnissaa pingaaruteqarpoq; Kalaallit Nunaanniinnaanngitsoq, kisianni aamma nunani tamalaani attuumassuteqartuni. Taamaattumik misissueqqissaarnerup inerner, tunngavissat kapitalini matuma kinguliani erseqqinnerusumik nassuiarneqartut, sillimaffigalugit, atuarneqassapput.

1.4. Killissalersorneqarnera

Misissueqqissaarneq Asiap imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaataasa ammaanneqarnerannut atasumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut periarfissaqarfiusut misissorneqarnissaannut killilerneqarpoq. Taamaalilluni misissueqqissaarnermi Asiaq-p paasissutissaataasa allat atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarsinnaaneranni periarfissaqarfiusut ilaatinneqanngillat. **Kapitali Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**-mi ilanngussami allattuiffik takuneqarsinnaavoq, paasissutissat nalunaarsukkat suut misissueqqissaarnermi ilaatinneqarnersut erseqqissumik nassuiarneqarluni.

Atorneqarsinnaalersillugit pisinerpiami kiisalu paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqarneranni atorneqarsinnaalersinneqarnerannilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusut aningaasartuutissallu, Kalaallit Nunaannut killilerneqarput. Tassa imaappoq, inernerini taamaallaat oqartussanut, aamma Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut innuttaasunullu sunniutaasussat ilanngunneqartut. Taamaattoq suliffeqarfiit ilisimatuullu allallu nunanit allaneersut Kalaallit Nunaanni suliaqartuusutuut paasissutissanik nalunaarsukkanik taamaaqataanik pissarsisinnaapput. Taamaattumik aamma nunarsuarmit, misissueqqissaarnerup killissalersugaanerata malitsigisaanik toqqaannartumik misissueqqissaarnermi ilanngunneqanngitsumit, isigalugu ammaassinnermut atasumik aamma pitsaasunik sunniuteqarsinnaasoq ilimanarpoq. Aningaasaqarnerup ammasuunerani naatsorsuutigineqartariaqarpoq niuerfinni periarfissaqarfiusutut naatsorsuutigineqartut ilai nunani allani suliffeqarfinnit Kalaallit Nunaanni ingerlataqartunit piviusunngortinneqassasut naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Tamatumunnga nangissutigalugu erseqqissarneqassaaq, atorneqarsinnaalersillugit pisinerup malitsigisaanik Kalaallit Nunaanni nunanit allaniit aningaasaliinerit sunniutissai misissueqqissaarnerup killissaasa iluanniittut. Assersuutigalugu imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasut erngup nukingani aningaasaliinissamut aalajangiinernut aamma silap pissusaata allanngoriartornerani ilisimatusarnermut aningaasaliisussarsiortarnermut, pingaaruteqarsinnaapput.

1.5. Paasissutissat nalunaarsukkat aamma periaaseq

Misissueqqissaarnermi Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik (2014) *Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuinernik suliaqarnermut ilitersuut* tunngavigineqarpoq. Ilanngunneqartunut tunngavigisat, Asiaq-p imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissaataasa nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarneranni, pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqarneranni atoruminartunngortinneqarnerannilu sunniutaasussatut naatsorsuutigineqartunut missingersuinertut ittut, paasissutissanut nalunaarsukkanut najoqqutarisanik makkuninnga aallaaveqarput:

- Asiaq-mi sulisunik imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat pillugit ilisimasalinnik, ilanngullugit paasissutissanik katersisarneq, paasissutissanik suliarinnittarneq, pilersuineq aamma paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarnerat, ilaatigut aaqqissugaasumik apersuinerit.
- Kattuffinnik paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassisimasunik ilaatigut aaqqissugaasumik apersuinerit.
- Suliassaqarfinit assigiinngitsunit inuussutissarsiortuneersunillu, ilanngullugit soqutigisaqartut ullumikkut paasissutissanik atuereersut aamma soqutigisaqartut siunissami paasissutissanik iluaquteqarsinnaasussatut nalilerneqartut, ilaatigut aaqqissugaasumik apersuinerit.
- Uppernarsaatinik misissuataarineq, paasissutissat nalunaarsukkat Asiaq-meersut, paasissutissat nalunaarsukkat pisortat nalunaarsuiffiineersut kiisalu siusinnerusukkat pisortat paasissutissaataasa nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerat pillugu siusinnerusukkat misissueqqissaarnernit kisitsisitigut misilittakkat.

Atorneqarsinnaalersillugit pisinerup oqartussanut, suliffeqarfinnut, ilisimatuunut inuinnarnullu toqqaannartumik, aningaasaqarnikkut sunniutissai naatsorsuutigineqartut, inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusunik misissueqqissaarnermi ilaatinneqarput. Iluanaarutissat niuerfinni aamma sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutissanut kiisalu atungarissaarnermut iluanaarutissanut agguarneqarput. Atungarissaarnermut iluanaarutissanut pitsaassutsinut misissueqqissaarnerit aallaavigineqarput aammalu ilanngaaseereermermi periarfissaqarfiusunut missiliorneqartunut naatsorsuinermit ilaatillugu ilanngunneqaratik.

Misissueqqissaarnermi nalinginnaasumik akileraarutiniit aningaasalersuinerup malitsigisaanik akileraarutininik equtitsisumik sunniuteqarnerit naatsorsuinermit ilanngunneqarput, takuuk Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik (2014) *Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuinernik suliaqarnermut ilitersuut*. Naalakkersuisoqarfiup

ilitersuutaani akileraarutinit equititsinermut annertussusissaliussaq 15%-iutinneqarpoq. Annertussusissaliussaq, taamaaqataanik annertussusiliussamut ilaatigut Danmarkimi, 2014-imi 20%-iutillugu inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuinermit atorneqartumut, sanilliunneqarnera aallaavigalugu ilaatigut nalilernerpoq. Danskit annertussusiliussaata tamatuma kingorna 10%-nngorlugu appartinneqarpoq⁵. Naalakkersuisoqarfiup ilitersuutaani akileraarutinit equititsinermut tapiliussaq, akileraarusiisarnerup nalinginnaasumik appasinnerunera tunngavilersuutigalugu Danmarkimiit appasinnerutinneqarmat, misissueqqissaarnermi 15%-it taakkua atornagit, danskit annertussusiliussaata nutartigaq 10% aallaaviginiarlugu toqqarparput.

⁵ Finansministeriet, Danmark (2017): Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuinerit pillugit ilitersuut

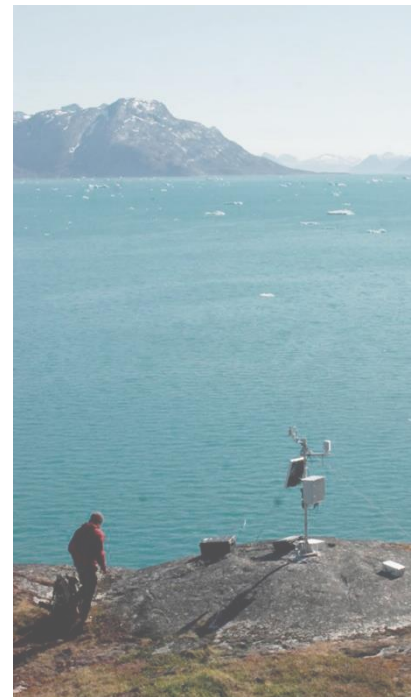
2. Silap pissusaa imeqartunullu tunngasut pillugit paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasut, atoruminartut akeqanngitsullu

Inuiaqatigiinni siuariartortitsinissamut ineriartortitsinissamullu aalajangiinernut pingaaruteqartunut patajaatsunik paasissutissanik nalunaarsukkanik tunngavissaqarnissaq qulakkeerniarlugu, Asiaq nunami avatangiisit pillugit paasissutissanik katersisarpoq, suliarinnittarpoq paasissutissiisarlunilu.

2.1. Ullumikkut inissisimaneq

Asiaq Namminersorlutik Oqartussat ataanni suliffeqarfiusoq imminut ingerlatsitaq. Asiaq inuiaqatigiinnut sullissinernik arlalinnik, aningaasanut inatsisikkoortumik aningaasalersorneqartunik, suliaqartarpoq. Tamatuma saniatigut Asiaq niuernermik tunngavilimmik tuniniaanermiit isertitaqartarpoq aammalu pingaartumik nunani tamalaani ilisimatusarnermut aningaasaateqarfikkoortumik aningaasalersorneqartumik ilisimatusarnermi suleqatigiinnermi ilaalluni. Suliaqarnermi aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit ilaatigut imeqartunut silallu pissusaanut asimi uuttortaanermut matussusiisarpur, kisianni uuttortaanerit suliarineqarnerat (paasissutissanik nalunaarsukkanik atoruminartunngortitsisumik) naggataatigut atuisussanut tunisinernit aningaasalersorneqarluni. Tassa imaappoq, sumiiffimmi immikkuullarissumi paasissutissanut piffissatigut tulleriissaartuni pineqartuni uuttortaanerit inernerinik paasissutissatigut suliarinninneq saniatigut suliarineqartarpoq. Allatut oqaatigalugu paasissutissat nalunaarsukkat siunissami atorneqarsinnaanissaannut paasissutissanik nalunaarsugaqarnissaa qulakkeerniarlugu Asiaq ullumikkut paasissutissanik nalunaarsukkanik (uuttortaanerit ineneri) katersisarpoq toqqorsisararlunilu, kisianni paasissutissat tulleriissaartorpassuit, taakkua sullitanut tunineqartussaanngippata, suliarineqartanngillat. Tamanna maannakkut aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutinik pingaarnersiuisarneq eqqarsaatigalugu isigineqassaaq, tassani Asiaq naapertorlugu oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat suliarinissaannut aningaasassat sinneqartanngimmata.

Ukiuni kingullerni 10-t missaanni aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit annertussusaat annertunerpaatigut allannguuteqarsimanngilaq⁶, tamatumalu kingunerisaanik aningaasat naleerukkiartornerat pissutaalluni aningaasalersuineq pissusiviusuni annikilliarforsimavoq, tassami aningaasassat atorlugit

⁶ Najoqqutarisaq: Asiaq-miit ukiumoortumik nalunaarusiat

pisissinnaassuseqarneq annikinnerulersimammat. Asiaq naapertorlugu ullumikkut sulisut affaannangupajaarsimanerannik tamanna malitseqarpoq, kiisalu aserfallatsaaliuineq, uuttortaanermut atortut nakkutigineqarnerisa akuttussusaat sipaarfigineqarlutik, taamatullu paasissutissat nalunaarsukkat suliarineqanngitsut annertoorujussuit pigineqarlutik. Asiaq-p tassunga atatillugu ingerlaavartumik paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinnittarnissamiit, paasissutissanik nalunaarsukkanik katersinissaq pingaartinnerusimavaa, tassami erngup nukinganik periarfissaqarfinnit ataasiakkaanit sivisuumik piffissatigut tulleriissaartut, paasissutissat nalunaarsukkat nalinginut alajangiisuulluinnarmata. Paasissutissanik nalunaarsukkanik katersineq ingerlaavartumik ingerlanneqanngippat, paasissutissat nalunaarsukkat taakkua annaaneqartussaapput. Paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinninneq tamatumunnga taarsiullugu annikitsuinnarmik ingerlanneqarpoq, imaluunniit paasissutissanik nalunaarsukkanik, taakkununga aningaasalersuiniartunik, pisisussaqartillugu suliarineqartarlutik.

Ullumikkut periaaseq piffissamik atuinartuuvoq, tassami Asiaq-p uuttortaanerit inernerit ukiut qulikkaar ingerlaneranni katersorneqartut annertoorujussuit suliareqqissimanngimmagit pitsaassusaallu qulakkeersimanagu. Tassa imaappoq, sullitaq saaffiginnikkaagat, paasissutissanut nalunaarsukkanut akisussaanermi imminermini aningaasartuuteqarnerup saniatigut, tunniussinissamut piffissaq sivisuujuarpoq. Tamatuma saniatigut aamma nalinginnaasumik sipaarniartoqarpoq, inuttalersuineq sipaarfigineqarluni, taamaalilluni ullumikkut Asiaq-mi sulisut suliasamik suliarinnissinnaasut taamaallaat 1-2-jullutik.

Piffissap tunniussiviusussap saniatigut Asiaq-p aamma naggataatigut atuisussap akornanni paasissutissanut nalunaarsukkanut pisinnaatitaanermtu aporfeqalersinnaasarpoq. Naggataatigut atuisussaq Asiaq-miit paasissutissanik nalunaarsukkanik pisisarmat, naggataatigut atuisut paasissutissanik nalunaarsukkanik, taamaalillunilu inernerinik paasissutissat nalunaarsukkat tunngavigalugit suliarineqartunik tamanut saqqummiussinissamut periarfissaat killeqarput – assersuutigalugu ilisimatusarnermtu atatillugu. Paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersinneqarsimanngippata, amerlanertigut paasissutissat nalunaarsukkat ilisimatuussutsikkut ilanngutassianut tunngavissatut amerlanertigut atorneqarsinnaasanngillat, tassami paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasuunissaat piumasaqaataammat, taamaalilluni ilisimatusarneq kingornatigut misilinneqarsinnaassalluni. Tamatuma kingunerisaanik Asiaq-p silap pissusaa pillugu paasissutissaatai nalunaarsukkat, paasissutissat nalunaarsukkat akeqaratik pissarsiariuminartuullutik, paasissutissat nalunaarsukkat naleqarnissaagaluattuut, naleqalertanngillat.

Suliffeqarfimmiit isigalugu aamma paasissutissanut nalunaarsukkanut pisinnaatitaanermut atatillugu aporfeqalersinnaasarpoq. Suliffeqarfiup Asiaq uuttortaanernik suliaqarneranut akilerpagu, Asiaq inaarutaasumik paasissutissanik nalunaarsukkanik piginnittuusarpoq, suliffeqarfik tunisassiornermut suliareqqiinermullu akiliisimasoq piginnittuunani. Ilimanarpoq pissutsit taakkua paasissutissanik nalunaarsukkanik pisinissamut kajumissuseqannginnerulersitsisartut, tamannalu taamaalilluni tunisisarnermik annikinnerulersitseqataavoq – taamaalillunilu aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik katersorneqartunik suliareqqiisarnermik annikinnerulersitseqataalluni.

Asiaq-p saniatigut DMI aamma Mittarfeqarfiit suliassaqaqfinni toqqakkani aamma silap pissusaanut paasissutissanik nalunaarsukkanik katersisarput.

Suliassaqaqfinni allani silap pissusaanit imeqartunillu allaanerusuni Asiaq-p paasissutissaatai nalunaarsukkat akeqanngereerput. 2018-imi Namminersorlutik Oqartussat Asiaq-miit teknikkikkut nunap assingi tunngaviusut atorineqarsinnaalersillugit pisiarai. Nunap assingi taakkua Kalaallit Nunaanni inoqarfinnut tamaginnut tunngapput, Asiaq-p akuttunngitsumik uuttortaanertigut aamma asimi droninik qulaavaatitsinertigut nutartertarlugit. Paasissutissat nalunaarsukkat atorineqarsinnaalersillugit pisiarineqareernerisa kingorna Asiaq-p misilittagai malillugit sullitanit saaffiginnissutinik sullissinissamut piffissamik atuineq annertuumik sivikillisinneqarpoq. Piffissaq atorineqanngitsoq taanna tamatumunnga taarsiullugu ilaatigut tunisassianik nutaanik teknologinillu ineriartortitsinermut atuutsitsilertarnermullu atorineqarpoq. Tamatuma saniatigut paasissutissat nalunaarsukkat ullumikkut nutaanut tunngatillugu ammalu teknikkikkut nunap assingisa tunngaviusut atorineqarsinnaalersillugit pisiarineqannginneranniit annertunerusumik atorineqartartut Asiaq-p misigisarpaa.

2.2. Atorsinnaalersillugit pisiarineqassappata tamatuma kingorna inissisimaneq

Asiaq-p takorluugaraa imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit atorlugit katersorneqartut, ingerlaavartumik atoruminartunngortinneqartassasut, pissarsiarineqarsinnaalersinneqartassasut akeqarunnaarsinneqartassasullu, aammalu Asiaq-p peqatigisaanik avatangiisini pinngortitaq pillugu paasissutissanut nalunaarsukkanut inuiaqatigiinni ataatsimoortitsisumik paasissutissanik tigumminnittuunissamik neqerooruteqarpoq. Paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarneranni Kalaallit Nunaat nunani allani ukiuni kingullerni sila imeqartunullu tunngasut pillugit paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassisarlutik takuneqartartunut malinnaassaaq.

Atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarneranni paasissutissat nalunaarsukkat aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutitigut aningaasalersorneqartut, qarasaasiatigut paasissutissanik nalunaarsukkanik siammarterisarfikkoortumik pissarsiarineqarsinnaalersinneqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Kina paasissutissanik nalunaarsukkanik atuinersoq ilisimanissaanut, paasissutissanik nalunaarsukkanik annertoorsuarnik qarasaasiatigut allernermi, atuisutut nalunaarsorsimanissaq piunasaqaataassaaq.

Ingerlaavartumik suliareqqiisalernermi, ilanngullugit paasissutissat nalunaarsukkat malitassat akuerisaasut malillugit aaqqissuullugit, salillugit pitsaassusaallu qulakkeerlugu, paasissutissat nalunaarsukkat aaneqarnerminni atuisunut piareersimassapput atoruminartuussallutillu. Kiisalu paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsumik aaneqarsinnaassapput, allatut oqaatigalugu atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqareneranni pisup atuunnerani, Asiaq-p silap pissusaanut imeqartunullu suliassaqaarfimmi ingerlatsinissamut ilusiliinera allanngortinneqassaaq, taamaalilluni niuerutiginninnermut tunngasortaa ilaatinneqarunnaassalluni, kisianni tamatumunnga taarsiullugu imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkanik suliareqqiisarneq aammalu atuisartunut pilersuineq aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit amerlisinneqarnerisigut aningaasalersorneqassalluni.

Atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerannut ilaatillugu oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat katersorneqarsimasut, ullumikkut atoruminartuunngitsut, suliareqqinneqartussanngussapput pitsaassusaallu qulakkeerneqartussanngussallutik, taamaalillutik paasissutissat nalunaarsukkat taakkua atorneqarsinnaalissallutik aammalu sivisuumik piffissatigut tulleriaartut anguneqassallutik. Tamatuma saniatigut nittarsaassinnermut suliniuteqarnerup annertusitinneqarnera (imminut sullissisarfik ilanngullugu) ersarinnerulersitseqataassaaq, taamaalillunilu paasissutissat nalunaarsukkat pigineqarnerat, naleqqussusaat atuisartunullu periarfissaqarfiunerat ilisimaneqalissallutik. Piffissamut paasissutissanik sularinninnermut ammaassinnermullu atorneqartussamut, aningaasaqarnikkut piginnaasaqarnikkullu isumalluutissat apeqqutaassapput.

Immikkoortuni tulluuttuni paasissutissat nalunaarsukkat, atorneqarsinnaalersillugit pisinnermi pineqartunut ilaatinneqartussatut naatsorsuutigineqartut, nassuiassavagut. Paasissutissat nalunaarsukkat taakkua sukumiinerusumik nassuiarneqarnerat ilanngussaaq 4.2-mi takuneqarsinnaavoq.

2.3. Imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat

Imeqartunut paasissutissani nalunaarsukkani imermik isumalluuteqarfiit pillugit paasissutissat pineqartunut ilaapput, ilanngullugit erngup qaffasissusaa, immattarnerit aamma imermik

isumalluuteqarfinniit kuuttarnerit aammalu qanittumi ungasissumilu tunngavigisat taakkua allanngorartarneri. Sumiiffimmi erngup nukinganik innaallagissiorfiliorsinnaanissamut tunngavigisassaq pingaaruteqartoq tassaavoq, imermik isumalluuteqarfiup annertussusaa aalajaassusaalu pillugit naammattunik paasissutissaateqarneq, taamaalillunilu paasissutissat nalunaarsukkat ukiut qulikkaarit arlallit ingerlaneranni katersorneqarsimanissaat.

Ullumikkut Asiaq Kalaallit Nunaata kitaata sineriaani Qasigiannugit aamma Paamiut akornanni erngup nukinganik periarfissaqarfinni assigiinngitsuni 11-ni imeqartunut uuttortaavinnik 16-inik attaveqaateqarpoq. Tamatuma saniatigut Asiaq erngup nukinganik periarfissaqarfinnut allanut atatillugu sullitanut niuerutigineqartartunut imeqartunut uuttortaavinnik sulit allanik 3-nik peqarpoq.

2.3.1. Siunnerfigineqartut

Siunnerfigineqartut pingaarnerit imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarnissaannut, pissarsiarineqarsinnaalersinnissaannut atorineqarsinnaalersinnissaannullu soqutiginnittut imaluunniit soqutiginnissinnaasut tassaapput:

- Nunami namminermi nunanilu tamalaani aningaasaliisartut
- Namminersorlutik Oqartussani qitiusumi allaffeqarfiit
- Nukissiorfiit
- Nunami namminermi nunanilu tamalaani aatsitassarsiorluni misissuinermut aammalu sumiiffinni aalajangersimasuni nukissiamik pilersuinermit pilersitsinissamut atatillugu aatsitassarsiornermut suliffeqarfiit

Taakkua saniatigut soqutigisaqartut allat arlalippassuit siunissami imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkanik akeqanngitsunik pissarsisinnaaneq iluaqutigisussaavaat, assersuutigalugu:

- Ilisimatusarfiit aamma ilisimatusarnermut sullissiviit
- Illuliornermik sanaartornermillu inuussutissarsiuteqartut kiisalu entreprenørit aamma siunnersuisartut soorlu ingeniørit aamma illussanik titartaasartut suliffeqarfii

2.4. Silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat

Silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkani ilaatinneqarput maannakkut oqaluttuarisaanermilu silasiornermut tunngasunik alapernaarsuinerit uuttortaanerillu assigiinngitsorpassuit, ilanngullugit kissassuseq, sialuit, anorip sukkassusaa silaannaallu isugutassusaa. Ullumikkut Asiaq-p silasiorfiini inuiaqatigiinnit aningaasalersorneqartuni, Kalaallit Nunaata kitaata sineriaa sinerlugit silasiorfiit 16-iupput. Asiaq-p silap pissusaanut suliaasaqarfinni paasissutissaatai nalunaarsukkat suliarineqanngitsut ullumikkut ataatsimoortunngorlugit ilusilinni (sangoriarnerit) aammalu takussutissiannngorlugit uuttortaanerit ataasiakkaat nittartakkakkoortumik

nalunaaquttap akunnerinik marlunnik kingusinnerutillugit, akeqanngitsumik pissarsiarineqarsinnaapput. Paasissutissat nalunaarsukkat atuarneqarsinnaapput, kisianni qarasaasiatigut aaneqarsinnaanatik, paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat qulakkeerneqanngilaq aammalu taamaallaat qaammammut kingullermut pissarsiarineqarsinnaallutik. Asiaq naapertorlugu maannakkut silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkanik atuisartut pingaartumik tassaapput innuttaasut, maannakkut silap qanoq innera pillugu, aammalu paasissutissanik nalunaarsukkanik aalajangiinissamut tunngavissani imaluunniit ilisimatusarnermut atatillugu ilanngussassatut atorneqartussaannngitsunik, paasisaqarusuttut.

2.4.1. Siunnerfigineqartut

Siunnerfigineqartut pingaarnerit Asiaq-p silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsugaasa akeqarunnaarsinneqarnissaannut, pissarsiarineqarsinnaasunngortinnissaannut atorneqarsinnaalersinnissaannullu soqutigisaqartut imaluunniit soqutigisaqarsinnaasut, tassaapput:

- Nunani tamalaani nukissiornermut suliffeqarfiit aningaasaliisartullu erngup nukinganut aamma Power-to-X-inut soqutiginnittut
- Ilisimatusarfiit aamma ilisimatusarnermut sullissiviit
- Illuliornermik sanaartornermillu inuussutissarsiuteqartut kiisalu entreprenørit aamma siunnersuisartut soorlu ingeniørit aamma illussanik titartaasartut suliffeqarfii
- Pilersaarusiornermut naatitsinissamullu atatillugu nunalerisut

Taakkua saniatigut soqutigisaqartut allat arlallit silap pissusaa pillugit oqaluttuarisaanermi paasissutissanik nalunaarsukkanik pissarsisinnaanerup ajornannginnerulersinnera iluaqutigisussaavaat:

- Innuttaasut sumiiffimmi silap pissusaata ineriartornerata ilisimanissaanik soqutiginnittut
- Namminersorlutik Oqartussat qitiusumi allaffeqarfii, assersuutigalugu anorip nukinganut periarfissanik misissuinermit tunngatillugu soqutiginnissinnaasut
- Kommunit, assersuutigalugu sanaartugassanut imaluunniit silap pissusaanut naleqqussarnissamut suliniutissanut atatillugu
- Sillimmasiisarnermik inuussutissarsiutillit, assersuutigalugu iluminni ilusiliani suliassanillu suliarinninnermi atugassatut
- Takornariartitsisarneq ataasiakkaanillu nioqquteqartut, assersuutigalugu silamut tunngasut aammalu tunisassiat tunineqartartut suussusaata imminnut ataqatigiinnerannik pisuusaartitsinissaminut atugassatut

Imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissanut nalunaarsukkanut soqutigisaqartut matuma siuliani taaneqartut saniatigut, paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassineq niuerfinnik nutaanik pilersitsisinnaavoq aammalu paasissutissat nalunaarsukkat allatut atorneqartalersinnaallutik,

Imeqartunut tunngasut silallu pissusaa pillugit paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsut, pissarsiarineqarsinnaasut atoruminartullu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiinik naliliineq | Silap pissusaa imeqartunullu tunngasut pillugit paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasut, atoruminartut akeqanngitsullu

tassunga atatillugu eqqarsaatigineqanngitsunik pitsaasunik sunniuteqarsinnaasumik.

“Nukissiuuteqarnermut suliassaqarfipput erngup nukinganik
periarfissaqarfiit annertuut atorluarneqartussanngorlugit
ineriartortissavarput, taamaalilluta erngup nukinganik nukissiaq
niuerutissatut nunarsuarmilu piumaneqarfiani atorsinnaalissallutigu”

*Naalakkersuisut Siulittaasuat, Múte B. Egede,
KNR-imut, 18. marts 2022, silap pissusaanut periusissiaq pisussaq
pillugu*

3. Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusut

Ataatsimut isigalugu oqaluttuarisaanermut paasissutissat nalunaarsukkat suliarineqareerpata pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqareerpatalu, Asiaq imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaataasa nalunaarsukkat atorneqarsinnaalerlugit pisiarineqarnerat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut ukiumut 10 mio. kr. missaannik sinneqartoorteqartitsissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

3.1. Iluanaarutissat naatsorsuutigineqartut

Asiaq-p silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissaataasa nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarneranni, pissarsiarineqarsinnaalersinneqarneranni atoruminarnerulersinneqarnerannilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutissat missingersorneqartut immikkoortumi matumani saqqummiunneqarput. Iluanaarutissat naatsorsuinermit ilanngunneqartut sunniuteqarluarnerulersitsinermit iluanaarutini, niuerfinni iluanaarutini atungarissaarnermilu iluanaarutini agguarneqarput. Taamatut aallaaveqarnermi misissueqqissaarnerni assingusuni agguaneq malinneqarpoq⁷.

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusunik nalilersuinermit ukiunik 5-inik piffissaliineq atorneqarpoq. Asiaq naliliivoq paasissutissanik nalunaarsukkanik siammarterisarfiup, paasissutissanik nalunaarsukkanik pissarsiariuminarnerulersitsiviusussap, ineriartortinneqarnissaa atuutsinneqalernissaalu ukiup ataatsip missaanik sivilissuseqassasoq. Tamatuma saniatigut ingerlaavartumik ingerlatsineq suliareqqiisarnertu ingerlanneqartussaapput. Oqaatigineqartutut Asiaq-mi oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat suliareqqinneqanngitsut, atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerisa ilaatut angummaffigineqartussat, annertoortuujussuupput. Misissueqqissaarnermi iluanaarutissat aningaasartuutissallu, Asiaq-mi oqaluttuarisaanermi paasissutissanik nalunaarsukkanik suliareqqiinissap angummaffiginissaa ukiut 5-it missaannik sivilissuseqartussaana, aallaavigalugu naatsorsorneqarput. Tamanna pissutaalluni iluanaarutissat aatsaat, oqaluttuarisaanermi paasissutissanik nalunaarsukkanik suliareqqiinissap angummaffigineqarpat, aammalu paasissutissat nalunaarsukkat katersorneqartut tamarmik ingerlaavartumik

Iluanaarutissat suussusaat

Niuerfinni iluanaarutit, pisortani oqartussat suliffeqarfiillu namminersortut, paasissutissat nalunaarsukkat akisuallaarnerat imaluunniit pissarsiarineqarsinnaanngivissornerat pissutigalugu, siusinnerusukkat paasissutissani nalunaarsukkani periarfissaqarfiusunik tamakkiisunik naammassinnissimanngitsut, assersuutigalugu tunisassianik kiffartuussinernillu nutaanik ineriartortitsinermikkut paasissutissanik nalunaarsukkanik taakkuninnga atuisarnertik annertunerulersippassuk.

Sunniuteqarluarnerulersitsinissamut iluanaarutit, pisortani oqartussat suliffeqarfiillu namminersortut iluminni sulinermit ingerlaneranni paasissutissanik nalunaarsukkanik ammaassivigineqartunik nutaamik imaluunniit pitsaannerusumik akuutitsisalerpata, taamaalilluni assersuutigalugu inuppalaartumik aningaasaatinik atuisarnerup pitsaannerulersinneratigut, sulineq sukkannerusumik, akikinnerusumik imaluunniit siusinnerusumiit pitsaannerusumik ingerlanneqarsinnaalerluni.

Atungarissaarnermit iluanaarutit, tassaasut sunniinerit, ataasiakkaanut imaluunniit inuiaqatigiinnut iluaqutissartaqartunut naleqartinneqalersut, assersuutigalugu isumannaannerulerneq aamma avatangiisini ajunaarnersuaqarsinnaanerata aarlerinaateqannginnerulernera kiisalu ilisimasat nukittunerusut aammalu silap pissusaanut paasissutissat ilisimatusarnerullu iluanni Kalaallit Nunaata inissisimanerata nittarsaattarneratalu nukittunerulernerat.

⁷ Deloitte (2016): DMI-p silasiornermit paasissutissaataannik nalunaarsukkanik atorneqarsinnaalersinertu inuussutissasiornermi aningaasaqarnikkut inuiaqatigiinullu sunniutissai

suliarineqartalerneranni, tamakkiisumik ukiut 5-it qaangiutereerneranni malunnarsisussaapput.

Paasissutissat nalunaarsukkat suliareqqinneqartarnerat ilutigalugu, paasissutissanik nalunaarsukkanik siammarterisarfimmi ammaassivigineqartarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik aamma naatsorsuutigineqarpoq ukiut 5-it siulliit iluanni iluanaaruteqassasoq, taamaattoq paasissutissanik nalunaarsukkanik tamaginnik suliareqqiineq naammassippat, aammalu paasissutissanut nalunaarsukkanut tunngavissat tamakkiisut pissarsiarineqarsinnaalerpata, tamatumunnga sanilliullugu annikinnerusunik. Tamanna tunngavigalugu iluanaarutissat paasineqartut kisimik misissueqqissaarnermi matumani majuartarfik atorlugu ilaatigut ilanngullugit naatsorsorneqarput. Majuartarfik paasineqassaaq tassaasoq, periarfissaqarfiit tamakkiisumik missingersorneqartut ilaannai ukiumi pineqartumi ilanngullugit naatsorsorneqartut, tassani annertussusaat, paasissutissat nalunaarsukkat tamarmik suliareqqinneqareernissaasa qanilliarthonerani, annertusiartussalluni. Paasissutissat nalunaarsukkat pingaarnerpaat siulliutillugit pingaarnerutinneqassasut naatsorsuutigalugu, majuartarfik manna imatut ilimagineqarpoq:

- Ukioq 1: 0%
- Ukioq 2: 50%
- Ukioq 3: 60%
- Ukioq 4: 70%
- Ukioq 5: 80%

Ukioq 5-ip kingorna iluanaarutissat 100%-imik atorneqarsinnaalissasut naatsorsuutigineqarpoq.

3.1.1. Sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutissat

Pisortani oqartussat aamma suliaqartuusut namminersortut paasissutissanik nalunaarsukkanik ammaanneqartunik nutaatut imaluunniit pitsaannerusumik ilusilimmik iluminni suliaqarnermik ingerlaneranni atuisalerpata, taamaalilluni sulineq sukkannerusumik, akikinnerusumik aamma/imaluunniit siusinnerusumiit pitsaannerusumik ingerlanneqarsinnaalerluni, sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutit pilertussaapput. Allatut oqaatigalugu sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutini ilaatinneqarput inuussutissarsiutini kalluarneqartuni aningaasartuutissat sipaarneqartut, paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisarineqarneranniinnaq pissuteqartinneqarsinnaasut. Tassunga atatillugu paasissutissat nalunaarsukkat aqqissugaalernerisa, taamaalillunilu atuisartuni paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinnittariaqannginnerulernerup malitsigisaanik piffissamik

atuinnginnerulernerit, kisianni aamma Asiaq-p silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissaataannut nalunaarsukkanut tunniussiniarnermi piffissatut ittumik, ammaassinermi annertuumik sivikillisinneqartussamik, piffissamik atuinnginnerulernissat, erseqqissarneqassapput, tassami ilusiliap nutaap taassuma atuutilernerani, ingerlaavartumik pitsaassutsinik qulakkeerisarneq saqqummersitsisarnerlu pissutaallutik, paasissutissat nalunaarsukkat ingerlaavartumik pissarsiarineqarsinnaalersinneqartartussaammata.

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik Asiaq-p paasissutissaatai nalunaarsukkat pillugit akuttunngitsumik saaffigineqartarpoq, pingaartumik aningaasaliisartuusinnaasunut erngup nukinganut periarfissaqarfiit paasinarsisinniarlugit imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkanik soqutiginnittunut atatillugu, kisianni aamma ilisimatusarnermut atatillugu kiisalu ilinniartuniit tusagassiortuniillu, ataavartumik nukissiuutinut periarfissaqarfinni, soorlu assersuutigalugu erngup nukinganut imaluunniit silap pissusaata allanngoriartorneranut aamma CO₂-nik aniatitsinermut, soqutiginnittunik, saaffiginnittoqartarluni. Pingaartumik Tasersiami Kalaallit Nunaanni erngup nukinganut periarfissaqarfiisa annersaannut tunngatillugu neqeroortitsinerup ingerlaneranut atatillugu paasissutissat nalunaarsukkat aningaasaliisartunut siammarterlugit suliaqarneq annertoorujussuuvoq. Naalakkersuisoqarfik naliliivoq ataatsimut isigalugu aammalu agguaqatigiissillugu ullut 14-ikkaarlugit nalunaaquttap akunneri 8-12 missaat suliaqartuusut oqaloqatiginerannut atortarlugit, tassani ilaallutik aningaasaliisartut, isertuussinissamut uppersaatinik nassiussineq atsiuinerlu, paasissutissat nalunaarsukkat ammaanneqarnissaat journalilersorlugu ataqatigiissaarivigalugulu. Naatsorsuutigineqarpat agguaqatigiissillugu nalunaaquttap akunneri 10-t atorneqartartut, aammalu Naalakkersuisoqarfiup saaffiginnittoqassappat Asiaq-p imminut sullinnissamut sullissivianut toqqaannartumik innersuussisinnaalernerani taakkunannga nalunaaquttap akunneri 9,5 atorneqartarunnaarlutik, tamanna ukiumut **96.000 kr** missaannik sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaaruteqarnermut naapertuuppoq.⁸

Tamatuma saniatigut naatsorsuutigaarput, Asiaq-mi sullitanit saniatigut paasissutissanik nalunaarsukkanik inniminniinernik suliaqarnermut ullumikkut atorneqartartumik, piffissamik atuiunnaarnertut ittumik, sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaaruteqassasoq, atuisinnaalersitsilluni pisinermik pissuteqartinneqarsinnaasumik, ilanngullugit allaffissorneq, neqeroorutinik ilusilersuineq, sullitanik sullissineq aammalu paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinnittarnerpiaq. Paasissutissat nalunaarsukkat Asiaq-meersut tunngavigalugit missingersorneqarpoq, imeqartunut paasissutissat

⁸ Ukiumut sulisussap ataatsip ilimagineqarnerani nalunaaquttap akunneri 1.924-t agguaqatigiissillugulu aningaasarsiat overhead ilanngullugit 750.000 koruuniupput.

nalunaarsukkanut tunngatillugu ukiumut sulisussat 0,20 missaannik aammalu silamut aamma silap pissusaanut paasissutissanut nalunaarsukkanut tunngatillugu ukiumut sulisussat 0,35 missaannik annertussusilimmik, sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaaruteqassasoq. Pisuni marluusuni tamaginni saniatigut paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinninnermik suliaqarnermut piffissamik atuiunnaarnissaq, iluanaarutissat annertunerpaartarisussaavaat, imatut paasillugu, paasissutissat nalunaarsukkat tamarmik pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqarpata, atorneqarsinnaasunngortinneqarlutik akeqarunnaarsinneqarlutillu, nalinginnaasumik paasissutissanik nalunaarsukkanik (ilanngullugit oqaluttuarisaanermi silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat annertoorujussuit katersuinnarneqartut) suliareqqiisartussanngoraluarluni, ullumikkut paasissutissanik nalunaarsukkanik inniminniinermut atatillugu saniatigut piffissaq atorneqartartoq, taannaannaq isigalugu, atorneqartarunnaartussaavoq. Ataatsimut isigalugu tamanna 150.000 missaannik aamma 263.000 kr. missaannik ukiumut sipaaruteqarnertut annertussuseqarpoq.

Tamatumunnga nangissutigalugu oqaatigineqartutut naatsorsuutigaarput paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassineq ataatsimut isigalugu Asiaq-mi piffissamik isumalluutinillu atuiunerulernermik kinguneqartussaasoq. Taamaattumik sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutissat paasineqartut, Asiaq-mi paasissutissanik nalunaarsukkani ingerlaavartumik inniminniinermik suliaqarnermut piffissap atorneqartartup sivikinnerulerneratut ilusillit, paasissutissanik nalunaarsukkanik suliareqqiinermut, aaqqissuussinermut pitsaassusaannillu qulakkeerinermut, taakkualu paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat naammattumik uppersaaserlugu atoruminarnerulersinnissaannut, isumalluutininik atuiernermit annertunerusumik illuatungilerneqartussaapput. Taamaattumik taakkua sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutissatut misissueqqissaanermi naatsorsuinnermi ilanngunneqanngillat, tassami taakkua aningaasartuutit appasinnerusussatut nalilerneqarneranni, toqqaannanngitsumik ilaatinneqareermata.

Iluanaarutissat ullumikkut paasissutissanik nalunaarsukkanik atuneq aallaavigalugu naatsorsorneqarput. Kattuffinnit allaniit paasissutissanut nalunaarsukkanut assingusunik ammassisimasunit, misilittakkat tassaapput, paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqareerneranni, paasissutissanik nalunaarsukkanik atuneq amerlasooriaatinngorsimasoq. Paasissutissanik nalunaarsukkanik ujartuinerulernerup malitsigisaanik paasissutissanut nalunaarsukkanut aallaaviusup atorneqartarnera, paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat aammalu paasissutissani nalunaarsukkani periarfissat pillugit sullitanik siunnersuinissamik pisariaqartitsinerulernermik malitseqarpoq; ingerlatassat aningaasarsiorfitsinerulersut, peqatigisaanik takutinneqarluni Asiaq

paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassinermi qanoq sullivittut inniminnikkanik tunisassiorturniit toqqorsivimmik ingerlatsisunngoriartuaalissanersoq, sukkasuumik eqaatsumillu ingerlatsinissamut periarfissaqarnerulerluni. Siuliani taaneqartut sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaarutissat taamaattumik, paasissutissanik nalunaarsukkanik atuinerulernissaq ilimagineqarluni missingersuinermit, qaffasinnerusinnaallutik.

Apersuinerni ingerlanneqartuni suliaqartuusut namminersortut allat arlallit aperineqarput atuisinnaalersitsilluni pisinerup malitsigisaanik sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaaruteqarnissaq naatsorsuutigineraat, kisianni taakkua aperineqartut paasinarsisissinnaasimanngilaat imaluunniit amerlassusilersinnaasimanagit.

3.1.2. Niuerfimmi iluanaarutissat

Pisortani oqartussat aamma suliffeqarfiit namminersortut, silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat tamakkiisumik periarfissaqarfiinik siusinnerusukkat atorluaasimanngitsut, paasissutissat nalunaarsukkat akisuallaarnerat, naammattumik pissarsiarineqarsinnaannginnerata imaluunniit paasissutissat nalunaarsukkat pillugit paasissutissaqannginnera pissutigalugit, taakkuninnga atuisarnerminnik annertusititsippata, niuerfinni iluanaaruteqarneq pilertussaavoq. Assersuutissaq tassaasinnaavoq suliaqartuusup ilusiliani atuutereersuni imaluunniit nutaani imeqartunut paasissutissat nalunaarsukkat akuutilerai imaluunniit sullissinerni tunisassianilu nutaani silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat atulerai, taamaaliornerminilu pitsaassutsiminnik pitsaanerulersitsisut sullitaminnullu aningaasarsiorfitsisut. Tamatuma saniatigut niuerfinni iluanaarutissat aamma allanik malittaasunik sunniuteqarluarnerulersitsinermut iluanaaruteqartitsisinnaapput, sullissinerit tunisassiallu Asiap imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaataasa malitsigisaannik ineriartortinneqartut, suliffeqarfiit allat sullissinernik tunisassianillu pisisartut iluminni suliaqarnerit ingerlanerannik sunniuteqarnerulersitsisinnaanerannut iluaqutaappata.

Immikkoortuni tulluittuni suliassaqarfiit pingaartumik niuerfinni iluanaaruteqarnissamut periarfissaqarfiusutut naatsorsuutigisagut arlallit suussusersivagut.

Erngup nukingata aamma Power-to-X iluanni periarfissaqarfiusut

Kalaallit Nunaanni nukissiamik pilersuinerup allanngoriartortinneqarnerani qitiusuni ilaasoq tassaavoq erngup nukinganik atuneq. Erngup nukinganik innaallagissiornermut periarfissaqarfiit, sersersuarmit erngup aattup annertussusaanut aammalu aputit sialuillu annertussusaannut atalluinnartuupput⁹. Issittumi kissatsikkiartorneq ataatsimut isigalugu nunarsuup sinneraniit

⁹ GEUS: Kalaallit Nunaanni erngup nukinga. Link: [Kalaallit Nunaanni erngup nukinga \(geus.dk\)](https://geus.dk/kalaallit-nunaanni-erngup-nukinga)

sukkaneruvoq¹⁰. Silap pissusaata allanngoriartorneri malunnaatillit ilaatigut kingunerisaannik, Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik periarfissaqarfiit ineriartortuaannartuupput. Tassani sivisuumik piffissanut tulleriissaartut aammalu paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat qulakkiigaasut aallaavigalugit aaqqiissutissat annertuunik aningaasaliinissamut aalajangiinissanut, aalajangiinissamut tunngavissat pitsaanerulertussaapput aammalu taamatut aningaasassanik pisariaqartunik qulakkeereqataasussaallutik, assersuutigalugu ilusiliullugu *foreign direct investments* (FDI).

Apersuinerni ingerlanneqartuni, Asiaq-p imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat atorineqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerannut atasumik erngup nukinganut tunngatillugu niuerfinni iluanaarutissaqarnerisoq naatsorsuutiginerat, suliaqartuusut aperineqartut akissutaat assigiinngisitaarsimapput. Suliaqartuusut ilaasa tikkuarpaat piffissaq utaqqiviusartoq, assersuutigalugu unammilleqatigiissitsinissamut atatillugu nalinginnaasumik sulianik ingerlatitsisarnerminnut pingaaruteqarsimanngitsoq, allat akerlianik tunngavilersuisimallutik aammalu nunani allani neqeroortitsinermi aallaqqaataaniit, soqutiginnilluni takutinnginnerani, paasissutissanik nalunaarsukkanik annertuunik atugassiisoqartartoq innersuussutigalugu. Aningaasaliisartut Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik periarfissaqarfiusut ujartornagit, periarfissaqarfinni taakkunani salliutitsinerat, tamatuma malitsigisinnaavaa.

Kapitali 2-mi taaneqartutut Asiaq aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutitigut, Qasigiannugit aamma Paamiut akornanni Kalaallit Nunaata kitaata sineriaani erngup nukinganik periarfissaqarfinni assigiinngitsuni 11-ni imeqartunut uuttortaavinnut 16-inut attaveqaateqarpoq. Paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassineq, aningaasaliisartut amerlanerusut kajungilersinneqartarnerannut iluaqutaassasoq naatsorsuutigineqarpoq, tamannalu qanoq pisoqaraluarpalluunniit Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik periarfissaqarfiit annertunersaasa atorluarneqalernissaannik, aammalu periarfissaqarfiit unammilleqatigiissutigineqarnerulersinnissaannik, ilimanaateqarnerulersitsisussaavoq. Erngup nukinganik periarfissaqarfiit atorluarnissaannut aningaasaliisussarsisinnaaneq, pitsaanerpaamik pisoqarpat inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut annertooujussuarnik iluanaaruteqarnernik malitseqarsinnaavoq, kisianni ilaatigut aningaasaliisartut niuerutiginnissaannut aammalu nukissiap tunineqarsinnaaneranut periarfissaqartoq takussagaat, pisariaqarpoq. Taamaattumik periarfissaqarfiit taakkua amerlassusilerneqarnissaat nalorninartortaqarpoq. Peqatigisaanik niuerfinni iluanaarutissat Kalaallit Nunaata immaqalu nunani tamalaani

¹⁰ Rantanen, M. et al. (2022). The Arctic has warmed nearly four times faster than the globe since 1979. Communications Earth & Environment 3, Article number: 168.

aningaasaliisartut akornanni qanoq agguarneqassanersut ilisimaneqanngilaq.

Aatsitassanik piianerup iluani periarfissaqarfiusut

Suliassaqarfik allat, imeqartunut paasisutissat nalunaarsukkanut iluatinnaateqarfiusoq tassaavoq aatsitassanik piiaanerup iluani suliassaqarfik, suliffissuaqarneq 2020-mi 142 mio. koruuninik kaaviiartitsiviusoq¹¹. Ataatsimut isigalugu aatsitassanut suliassaqarfik oqartussanit isigalugu annertuumik pingaartinneqarpoq, tassami tamanna innuttaasunut iluaqutaasumik Kalaallit Nunaata aningaasaqarnerata allanngorartinneqarnissaanut iluaqutaasussaammat¹².

Aatsitassanik piiaanermi aallaqqaammut sumiiffimmi aatsitassanik piiaanissamut periarfissaqarfiusuni aatsitassarsiorluni misissuinerup ilaatut, aallaaviusunik misissuataarinermik suliaqarnissaq pisariaqartinneqarpoq. Apersuinerup ingerlanneqartunut atatillugu aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiup apersorneqartup tikkuarpaa, imeqartunut silallu pissusaanut paasisutissat nalunaarsukkat akeqanngitsut, ineriartortitsinissap piiaanissallu pilersaarusiorneqarnissaat siunertaralugu, ingerlatseqatigiiffiup nunap sannaanut paasisutissaasiviani ataatsimut isigalugu ilanngutsinneqartussaasut kiisalu ilanngutsitsinermi sumiiffimmi nukissiamik pilersuinissamut aallaaviusinnaasutut erngup nukinganik ineriartortitsinissamut periarfissaqarfiusut nalilersorneqarnissaannut periarfissat pitsaanerulertussaasut. Taamaattoq akissuteqartup tamatumunnga atasumik periarfissaqarfiusut amerlassusilersinnaasimannilai, kisianni naatsorsuutigaarput paasisutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat qulakkiikkat akeqanngitsumik pissarsiarineqarsinnaanerata, aatsitassanik piiaanerup iluani periarfissaqarfinnut atasuusussaasoq.

Illuliornerup sanaartornerullu iluanni periarfissaqarfiusut

Erngup nukinganut periarfissaqarfiusunut aamma aatsitassanik piiaanermut aningaasaliisussarsiorneq aamma suliassaqarfinnut allanut arlalinnik sunniteqarsinnaavoq, ilanngullugu erngup nukinganik innaallagissiorfimmik il.il. sanaartornerpiamut atatillugu illuliornermik sanaartornermillu inuussutissarsiuteqartut. Peqatigisaanik illuliornermik sanaartornermillu inuussutissarsiuteqartut imminerminni silap pissusaanut paasisutissat nalunaarsukkat iluaqutigisinnaavaat, tassami anorip sukkassusaa sammivialu pillugit ilisimasat, sanaartorfinni silaannarmiittuni illuliornerup ingerlanissaata pilersaarusiorneqarnissaanut tunngatillugu silasiornerit nalinginnaasut saniatigut, pilersaarusiornermut sanaartornermullu pingaaruteqarmata¹⁵. Silap pissusaata allanngoriartornera ilutigalugu aamma silap pissusaanut naleqqussakkanik illuliorternissaq

¹¹ Naatsorsueqqissaartarfikbank: Tabel ESDNGL

¹² Naalakkersuisut, Aatsitassanut oqartussaag: Kalaallit Nunaat aatsitassarsiorfinnik ingerlatsinissamut angerpoq, kisianni uranimut naaggaarluni. 7. maj 2021.

pisariaqartinneqalersinnaavoq, taamaalillutik taakkua siunissami silamut akiuussinnaassuseqarnerussallutik. Tassani silap pissusaani immikkuullarissumik oqaluttuarisaanermi ineriartorneq pillugu ilisimasaqalernissamut periarfissaqalerneq aamma naleqquttussaalluni.

2020-mi Kalaallit Nunaanni illuliornermut sanaartornermullu suliffeqarfiit 3.532 mio. koruuninik kaaviiartitaqarput¹¹ aammalu 1.233 mio. koruuninik aningaasarsiornerulersitsillutik. Paasissutissanut nalunaarsukkanut ammassinernit assingusunit misilittakkat aallaavigalugit, pingaartumik sila pissusaa pillugu paasissutissanik nalunaarsukkanik pitsaassusaat qulakkeerneqartunik sivisuumik piffissakkaartumik tulleriinnilersukkanik, kisianni aamma imeqartunut tunngasunik, pissarsisinnaanerup pitsaanerulernerani, kaaviiartitat minnerpaamik 1%-imik annertusitinneqarsinnaassapput, tamannalu imminermi marlunnik kisitsisitalimmik millioninik aningaasartallimmik niuerfimmi iluanaarutissaqartitsisinnaavoq. Tamatuma saniatigut assersuutigalugu erngup nukinganut aamma aatsitassanik piiaanermut aningaasaliisussarsinissamut periarfissaqarneq aamma illuliornermik sanaartornermillu inuussutissarsiutilinnut malittaasunik pitsaasunik sunniuteqarsinnaavoq.

Nunalerinerup iluani periarfissaqarfiusut

Silap pissusaata allanngoriartornera Kalaallit Nunaata kujataani nunalerinermi periaatsinut aammalu nunalerinerup ineriartortinneqarnissaanut periarfissanut sunniuteqarpoq, taamaalilluni tamatumani siunissaq ilisimaneqarani¹³. Nunalerinermi pingaarnarpaattut savaateqarneq aasaanerani ivigartortitsisarfeqartoq aallaavigineqarpoq, kisianni aamma ilaatigut naatsiianik naatitanillu kiisalu uumasunut ukiuunerani nerukkaatissanik naatitsisoqartarpoq¹⁴. Aappaatigut kissarnerulernerani kisiat isigalugu, tamatumani pissarsiaqartarneq pitsaanerulersinneqarpoq aammalu uumasuutitut nerukkaatissanut tunisassiorsinnaaneq annertunerulerluni kiisalu nutaanik naatitsisoqartalerluni, kisianni allanngoriartornerit aappaatigut aamma silap eqqoriaruminaannerulerneranut panertalerneranullu atasuupput.

2014-mi nuna naatitsivigineqartoq 1.109 ha missaanniippoq, taakkunaannga 99%-it missai ukiukkut nerukkaatissanut ivikkanut atorneqarlutik aammalu 1%-it naatsiianut atorneqarlutik¹⁵. Inerititanit pissarsiassat annertuunik pitsaanerulernerat, nalinginnaasumik nunalerinermut aningaasaqarnikkut annertorujussuarnik sunniuteqarsinnaassaaq¹⁵. Silap pissusaata ineriartornera pillugu paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusaat qulakkiigaasut sivisuumut

¹³ Kalaallit Nunaanni nunalerineq – siunissami ineriartortitsinissamut ilisimatusarnermullu periarfissat pisariaqartitsinerillu. Greenland Perspective suleqatigalugu Kalaallit Nunaanni nunalerineri suliniarnermut (GRAIN) ataatsimut isigalugu nalunaarusiaq. November 2019.

¹⁴ Naatsorsueqqissaartarfik: Kalaallit Nunaat kisitsisinngorlugu 2022

¹⁵ Deloitte (2016): DMI. DMI-p silasiornermut paasissutissaataannik nalunaarsukkanik atorneqarsinnaalersitinerup inuussutissarsiornermi aningaasaqarnikkut inuiaqatigiinullu sunniutissai

piffissalerlugit tulleriiaartut, nunalerinermi ingerlatsinerup pilersaarusiorneranik pitsaanerulersitsisinnaavoq, taamaalillunilu periarfissaqarfiinik piviusunngortitsinissamut iluaqutaasinnaalluni. Nunalerineq sulii ataatsimoortumik aningaasaqarnerup ilaani annikitsuaraavoq, taamaattumillu inerititanit pissarsiassat annertuumik pitsaanerulertinneqarneranni amerlassusiliisoqarsinnaanngilaq, kisianni naliliivugut silap pissusaanut tunngasut, taakkualu ineriartornerat, pillugit ilisimasat pitsaanerulernerat, nunalerinermut pitsaasunik sunniuteqartussaasoq. Nunalerinermik inuussutissarsiornermi silap pissusaanut naleqqussaaniissamut periarfissanik misissueqqissaarnermi¹⁶ ilaatigut naatsiiyanik naatitsinissamut periarfissat annertooujussuusut paasineqarpoq, kisianni ilaatigut imerterisarnerup anorimullu tunngasut annertunerusumik misissorneqarnissaat pisariaqartinneqartoq tikkuarneqarluni – suliassaqarfiit Asiaq-p paasissutissaataasa nalunaarsukkat tapersiivigisinnaassagaat ilimanarluni.

Niuerfinni periarfissaqarfiit allat

Paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarnerat ammaassinermi annertuumik annertusisimasoq, misigisimavaat – paasissutissanik nalunaarsukkanik atuinnermut tunngatillugu, kisianni aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik qanoq atuinnermut -kattuffiit allat paasissutissanut nalunaarsukkanut assingusunut ammaassisimasut nalinginnaasumik misigisimallugu. Misissueqqissaarnerup Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering suleqatigalugu PWC-imit suliarineqartup takutippaa, 2013-mi nunamut paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarnerisa kingorna Danmarkimi nunamut paasissutissanik nalunaarsukkanik akeqanngitsunik atuisut 800-t missaanniik 60.000-it missaannut amerlisimasut, aammalu Danmarkimi paasissutissanik nalunaarsukkanik nuussinerit amerlassusaat sisamariaatinngorsimasoq¹⁷. Taamaattumik ilimanaateqarpoq misissueqqissaarnermi matumani nassuiarneqartuniit annertunerusunik Kalaallit Nunaanni niuerfinni periarfissaqarsinnaasoq, kisianni maannakkorpiaq nalilersuinissaq eqqoriaanissarluni nalorninartortaqlutik.

Niuerfinni iluanaarutissat periarfissaqarfiusut marlunnik kisitsisitalimmik milliuninik aningaasartaqartoq ataatsimut katillugu missiliorneqarpoq

Paasissutissiisartut aperineqartut akornanni ataatsimut isigalugu niuerfinni periarfissaqarfiusut suussusaasa annertussusissaasalu nalilernissaat unammillernartuusimavoq, assersuutigalugu tunisassianik kiffartuussinermillu nutaanik ineriartortitsinissamut tunngatillugu. Taamaattoqarnerani aamma niuerfinni iluanaarutissat suliassaqarfinnut aalajangersimasunut tunngatinnaannut atasumik aamma

¹⁶ Aarhus Universitet aamma Naalakkersuisut (2016): Nunalerinermik inuussutissarsiornermi silap pissusaanut naleqqussaaniissamut periarfissat – killiffik iliuuseqarnissamullu periarfissat

¹⁷ PWC (2017): Nunamut paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsut sunniutaat – Kingornatigut uuttortaaneq. Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering

nalorninartortaqqarpoq. Tamanna pissutigalugu misissueqqissaarnermi *top-down* atorlugu, siusinnerusukkut paasissutissani nalunaarsukkani akeqanngitsuni periarfissaqarfiusunik misissueqqissaarnerniit paasisat aallaavigalugit, pingaarnertigut niuerfinni periarfissaqarfiusut naliliiffigaagut.

Europa-Kommissionip (2020) misissueqqissaarnerani *The Economic impact of open data – Opportunities for value creation in Europe* niuerfiup angissusaa nunat ataatsimoortumik BNP-iata 1,19%-iata missaanniittoq naliliineq aallaavigalugu, pisortat paasissutissaataannut nalunaarsukkanut ammasunut niuerfiup angissusaa 2019-imi EU27+-imut 184.45 milliarder euro-nik annertussuseqartutut nalilerneqarpoq. Misissueqqissaarnermi peqatigisaanik nalilerneqarpoq, pisortat paasissutissaataannut nalunaarsukkanut ammasunut niuerfik allanngortitsinani missingersuilluni ukiumut 1,4%-inik qaffattassasoq naatsorsuutigineqartoq. Kalaallit Nunaanni pissutsit aallaavigalugit tamanna paasissutissanut nalunaarsukkanut ammasunut niuerfimmi periarfissaqarfiusut ataatsimut isigalugu 2023-mi 252 mio. koruunit missaanniippoq¹⁸. Silap pissusaa avatangiisillu pillugit paasissutissat nalunaarsukkat Europami pissutsit aallaavigalugit paasissutissani nalunaarsukkani ataatsimoortuni suussutsit qitiusut ilagaat¹⁹, taamaattoq eqqortumik qanoq annertussuseqarnerasoq nalilernissaa pisariulluni. Naliliivugut Asiaq-p imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaatai nalunaarsukkat, Kalaallit Nunaanni pisortat paasissutissaataannut nalunaarsukkanut ammasunut periarfissaqarfiusut minnerpaamik 5%-erigaat, taamaattumik tamanna 2023-mi niuerfinni iluanaarutissanut periarfissaqarfinnut **13 mio. koruunit** missaannut naapertuuppoq. 5% missiliorneqartoq taanna allanngortitsinani atorneqarpoq, tassami periarfissaqarfiusunut niuerfiup, imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat nutaaliornermut ingerlatsinerullu ineriartortinneqarneranut, iluaqutissanngortitsisinnaassuseqarnera annertuumik apeqqutaammat. Paarlattuanik imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat taakkorpiaat suliaasaqarfiit akimorlugit atituumik atoruminarput, tamatumalu saniatigut annertuunik aningaasaliinissamut aalajangiinissap, assersuutigalugu erngup nukinganut aammalu suliniutissanut silap pissusaanut pitsaanerulersitsisussanut, pitsaassusilerneqarnissaanut ilisimasat iluatinnaateqarlutik, tamatumalu misissueqqissaarnermi niuerfinni iluanaarutissanut mianersuussinissamut tunngaviusoq aallaavigalugu, tunngavigineqartunit, annertunerusumik periarfissaqarfeqarnissaanut naatsorsuutigisaqarneq taperserpaa.

¹⁸ 2021-mi Kalaallit Nunaanni BNP 20.343,9 mio. koruuniuvoq, Naatsorsueqqissaartarfik naapertorlugu akigititani ingerlaavartuni naatsorsorlugu. 2023-mut siumut naatsorsorlugu, ukiumut 2%-imik aningaasat naleerukkiartornerat ilanngullugu, tamanna 21.165,8 mio. koruuninik annertussuseqarpoq.

¹⁹ Europa-Kommissionen (2023): Commission defines high-value datasets to be made available for re-use. Link: [Commission defines high-value datasets to be made available for re-use | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](https://commission.europa.eu/press-room/statement-commission-defines-high-value-datasets-to-be-made-available-for-re-use-shaping-europe's-digital-future_en)

Paasissutissanut nalunaarsukkanut ammasunut niuerfik allanngortitsinani missingersuinermi ukiumut 1,4%²⁰ missaanik annertusiartortassasoq naatsorsuutigineqarmat, ukiumut niuerfinni iluanaarutissat taakkua misissueqqissaarnermi taanna annertussusissaliullugu siumut naatsorsorpagut. Tassunga atatillugu erseqqissarneqassaaq, Europa-Kommissionip misissueqqissaarnerani EU-miittut nunat aallaavigineqarmata, taamaattumillu Kalaallit Nunaannut sanilliullugu assigiinngissuteqassasoq naatsorsuutigineqarsinnaavoq, taamatullu niuerfimmi iluanaarutissanut periarfissaqarfiusunut missiliuilluni naatsorsuineq aallaavigineqarpoq, taamaattumillu nalorninartortaqluni. Tamanna pissutigalugu Europa-Kommissionip nalunaarusiaaniittoq, allanngortitsinani missingersuinertut nalilernerqartoq, niuerfinni iluanaarutissanut periarfissaqarfiusut siumut naatsorsornissaannut atorparput.

3.1.3. Atugarissaarnermi iluanaarutissat

Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat aallaavigalugit namminersortut pisortallu suliassaqarfiini nutaaliorneq ingerlatsinermillu ineriartortitsineq, atitunerusumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannit isigalugu, aningaasarsiortitsilissasut naatsorsuutigineqarpoq. Malittaasumik sunniutaasussat ilai niuerfimmi tunineqarsinnaanngillat imaluunnit akiinik aalajangersaasoqarsinnaanani, kisianni ataasiakkaanut imaluunniit inuiaqatigiinnut iluaqutissartaqartussaalluni. Sunniutaasussat taakkua nalilersorneqarput aammalu pitsaassusaat nassuiarneqarlutik, kisianni misissueqqissaarnerup inernerat atungarissaarnikkut iluanaarutissat ilanngullugit atuarneqartariaqarpoq.

Naatsorsuutigaarput silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat ammaassivigineqarneranni, niuerfinni periarfissaqarfiusut piviusunngortinneqarpata, atungarissaarnermut annertuumik iluanaaruteqarnermut attuumassuteqartussaasut makkuninnga iluseqarlutik:

- Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut, assersuutigalugu tunisassiornerulernertut, akileraarutitigut isertitatut avammullu nioqquteqarnertut ittumik, malittaasumik iluanaaruteqarnerit.
- Silap pissusaanut, avatangiisinut uumassusillillu assigiinngisitaarnerannut aarlerinaataasut annikinnerulersinneqartut, tassani ineriartornerup eqqoriarnissaanut periarfissat – taamaalillunilu aamma tamatumunnga tunngatillugu piffissaagallartillugu peqqissaarussinissaq – pitsaanerulersinneqassalluni, ajoqusernernik iluarsiinissamut aningaasartuutikinnerulerluni kiisalu inuiaqatigiinni toqqissisimanerulerneq tamatuma malitsigalugu.

²⁰ Europa-Kommissionen (2020): The Economic impact of open data – Opportunities for value creation in Europe

- Innuttaasunut paasissutissanik tunngavilimmik ulluinnarni aalajangiinissamut periarfissat pitsaanerulersillugit iluaqutissartaqarnera, assersuutigalugu attaveqaatinut angallattakkanut applikationit (apps) atorlugit. Tassunga ilanngutissaaq innuttaasut nalinginnaasumik akileraarutimik ilaasa sunut aningaasalersueqataanerata pillugu ilisimasaqalertussaanerata aammalu imeqartunut silallu pissusaanut tunngasut taakkua, taakkualu ineriartornissaat, pillugit ilisimasat taakkua oqartussaaqatigiinnermi atorneqassallutik.
- Ilisimatusarnermi avatangiisit nukittunerulersut. Kalaallit Nunaat nunani tamalaani ilisimatusarnerup silarsuaani eqqumaffigineqarluareerpoq, ilaatigut nunap inissisimanerata sermersuaqarneratalu malitsigisaanik, tassani nunarsuup kissatsikkiartorerata sunniutai ersarillutik. Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat pitsaassusai qulakkeerneqarneranni, pissarsiarineqarsinnaalerneranni akeqannginnerannilu ilisimatuut ilisimasaminnut tunngavissai nukittorsarneqassapput, taamaalillunilu piujuartitsiviusumik siunissaqarnissap qulakkeernissaanut aalajangiisuulluinnartumik akissutissarsinissamut tunngavigisat pitsaanerulissallutik.
- Paasissutissat nalunaarsukkat aamma assersuutigalugu ilinniarnertuunngorniartinnit atuartitsinnermut atatillugu atorneqartussanngorlugit pissarsiarineqarsinnaassapput, atoruminartuussallutik akeqassanattillu.
- Sillimaniarnermut nunanullu politikkikkut aalajangiinerit ingerlasarneranni ilisimasanut tunngavissat pitsaanerulernerat, tassani nunami namminermi nunanilu tamalaani Asiaq-p pisortani oqartussanut sullissivinnullu paasissutissanik nalunaarsukkanik pilersuisutut inissisimanera (*government-to-government*, G2G) nuimasuussalluni.
- Paasissutissat nalunaarsukkat tusagassiortunut atoruminartuussapput aammalu assersuutigalugu silap pissusaata allanngoriartorerata tusagassiuutini sammineqarneranut atatillugu atorneqarsinnaassallutik. Asiaq aamma Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup silap pissusaata allanngoriartornerpiaa pillugu nunani tamalaani tusagassiortuniit saaffiginnittorpassuaqartartoq misigisarpaat.

Naggasiutigalugu oqaatigineqassaaq paasissutissanut nalunaarsukkanut ammaassinerup suliaqartuusut namminersortut paasissutissaatiminnik nalunaarsukkanik Asiaq-mut avitseqatiginnikkusunnerulersissinnaavai, tassami Asiaq ammaassinerup suliaqarfinni taakkunani niuerutiginnittartuujunnaartussaammat, kisianni taamaallaat paasissutissanik nalunaarsukkanik tigumminnituulertussaalluni.

3.2. Aningaasartuutit

Iluanaarutissat nassuiarneqartut piviusunngortinneqarnissaannut, paasissutissanik nalunaarsukkanik atuisinnaalersitsilluni pisinissamut, piareersaanissamut (paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinninneq) aammalu saqqummersitsinissamut kiisalu ingerlaavartumik allanngutsaaliuinissamut ineriartortitsinissamullu aningaasassanik immikkoortitsisoqarnissaa pisariaqarpoq. Paasissutissanik nalunaarsukkanik siammarterisarfippiamik (paasissutissat nalunaarsukkat ilaatinnaq), imminut sullissivikkoortumik Asiaq-p paasissutissaataannik nalunaarsukkanik atuisartunit pissarsiarineqarsinnaalersitsisussamik, pilersitsineq 1,4 mio. koruuninik akeqassasooq missingersorneqarpoq aammalu ukiup ataatsip missaata ingerlanerani ineriartortinneqarsinnaassalluni.

Oqaatigineqartutut tamakkiisumik iluanaarutissat piviusunngortinneqarnissaannut, paasissutissat nalunaarsukkat sivisuumik piffissanut tulleriissaartuni pissarsiarineqarsinnaalersinnissaat atoruminartunngortinnissaallu pisariaqarpoq; suliaqarneq pingaartumik piffissami aalajangersimasumi immikkut isumalluutininik atuiffigisariaqartoq. Pissutaasooq tassaavoq, Asiaq oqaluttuarisaanermi paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarineqanngitsunik annertoorujussuarnik peqarnera, taamaalillunilu paasissutissat nalunaarsukkat atoruminartunngortinnissaannut suliareqqinneqartussaallutik. Oqaatigineqartutut Asiaq naliliivoq, oqaluttuarisaanermi silap pissusaanut paasissutissat nalunaarsukkat, taakkua piareerneranni imminut sullissiviusussami ingerlaavartumik ammaanqartartussat, suliareqqinneqarnissaat pitsaassusaasalu qulakkeernissaat ukiut 5-it missaannik sivisussuseqartussaasooq. Suliaqarnissamut tassunga ukiumut immikkut aningaasartuutissat, piffissami ukiuni 5-ini paasissutissat nalunaarsukkat taakkua naammassillugit suliarineqarnerisa sivisussusissaanut, 1,94 mio. koruunit missaanniittussatut missingersorneqarput. Taamaattumik oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat annertoorujussuit angummaffiginissaannut aningaasartuutit ukiut tallimat qaangiunneranni atorunnaartussaapput.

Oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat saniatigut, paasissutissat nalunaarsukkat pissarsiarineqarsinnaasut atoruminartullu akeqanngitsumik pissarsiarineqarsinnaanerisa aamma malitsigisaanik, paasissutissat nalunaarsukkat ingerlaavartumik siunissami katersorneqartartussat, ukiuni paasissutissat nalunaarsukkat katersorneqarfiini suliarineqartussaapput pitsaassusaallu qulakkeerneqartussaallutik. Tamatuma saniatigut paasissutissanik nalunaarsukkanik siammarterivimmut tunisassiorfiusumullu kiisalu ilaatigut uuttortaasarfinni akulikinnerusumik nakkutilliinermi paasissutissat nalunaarsukkat suliarineqanngitsut pitsaassusaannik qulakkeerisarnermut, ingerlaavartumik ingerlatsinermut aningaasartuuteqartussaavoq. Ataatsimut isigalugu aningaasartuutit

taakkua ukiumut 1,08 mio. koruunit missaannik annertussuseqassasut naliliisoqarpoq.

Paasissutissanik nalunaarsukkanik atuinissamut aamma paasissutissat nalunaarsukkat pigineqarnerisa ilisimaneqarnissaa pisariaqarmat, ingerlaavartumik nittarsaassinermut suliniuteqarnissaq aamma aningaasartuutissat ilaattut ilaatinneqarpoq, taamatullu atuisunik ingerlaavartumik siunnersuisarnerup pitsanngorsarnissaa, paasissutissat nalunaarsukkat periarfissaqarfiusunik atuinissamut atorneqarsinnaanissaannut, pisariaqarpoq. Taakkua ataatsimut katillugit ukiumut 700.000 koruunit missaannut missingersorneqarput. Siunnersuinermt nittarsaassinermullu aningaasassanut, paasissutissat nalunaarsukkat akeqarunnaarsinneqarsimanissaat naatsorsuutigineqarmat, aningaasartuutissat taakkua imminut sullinnissamut aaqqiissutissap naammassineqareernerata kingorna naatsorsuinermt ilanngunneqarput.

Aningaasartuutissanut akileraarutini nikittoornermt annaasat 10%-iusut naatsorsuinermt ilanngunneqarput, takuuk immikkoortoq 1.5. Tamanna Takussutissiaq 1-imi takuneqarsinnaavoq.

Ataatsimut isigalugu ingerlaavartumik ingerlatsinermt allanngutsaaliuinermtullu ukiumoortumik aningaasartuutissat, akileraarutini nikittoornermt annaasat 3,7 mio. koruunit missaanniittut ilaatinnagu (taamaattoq ukiumi siullermi 3 mio. koruunit missai, tassani siunnersuinermt nittarsaassinermullu aningaasartuutissat ilaanatik), ukiumi siullermi imminut sullinnissamut aaqqiissutissarpiani pilersitsinissamut aningaasartuutissat saniatigut 1,4 mio. koruunini annertussuseqarput. Tassunga ilanngutissapput akileraarutini nikittoornermt annaasat aningaasartuutit annertussusaasa 10%-ii, nalinginnaasumik akileraarutini aningaasalersuinerup malitsigisaanik equtitsinermt sunniutaasutut paasineqartussaq. Akileraarutini nikittoornermt annaasat ukiumi siullermi 442.000 koruuniupput, ukiunilu tulliini 372.000 koruuniullutik.

Aningaasartuutit katillugit takussutissiami matuma kingulianiittumi takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 1: Aningaasartuutissat naatsorsuutigineqartut tusinde koruuninngorlugit naatsorsorlugit

Aningaasartuutit (t. kr.)	2024	2025	2026	2027	2028
Imminut sullinnissamut aaqqiissutissamik pilersitsineq	1.400	-	-	-	-
Paasissutissat nalunaarsukkat suliarineqanngitsut pitsaassusaannik qulakkeerineq	400	400	400	400	400
Paasissutissanik nalunaarsukkanik siammarterisarfimmik tunisassiornermullu aallaaviusussamik ingerlaavartumik ingerlatsineq	220	220	220	220	220
Paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinninneq, oqaluttuarisaanermi	1.941	1.941	1.941	1.941	1.941
Paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinninneq, ingerlaavartumik	459	459	459	459	459
Siunnersuineq	-	300	300	300	300
Nittarsaassineq	-	300	300	300	300
Aningaasartuutissat tamarmiusut akileraarutinik nikittoorneq ilanngunnagu	4.420	3.720	3.720	3.720	3.720
Akileraarutinik nikittoornermi annaasat	442	372	372	372	372
Aningaasartuutissat tamarmiusut akileraarutinik nikittoorneq ilanngullugu	4.862	4.092	4.092	4.092	4.092

Najoqqutarisaq: Aningaasartuutissat naatsorsuutigineqartut pillugit paasissutissat Asiaq-mit piniarneqartut

Takussutissiame takuneqarsinnaasutut, oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat ukiumoortumik aningaasartuutissat

affaasa missaannut annertussuseqarput. Asiaq naliliivoq oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat suliareqqinneqarnissaa ukiunik 5-inik sivilissuseqartussaasoq. Suliareqqiineq taanna aamma piffissamut sivilissunerumut agguarneqarsinnaassaaq, taamaalillunilu annikinnerusumik aningaasalersuinissaaq pisariaqassalluni. Tamatumunnga taarsiullugu suliareqqiineq ukiunik 10-nik piffissalerlugu agguaraanni, ukiumut oqaluttuarisaanermi paasissutissanik nalunaarsukkanik suliareqqiinnermut 970.000 koruunit missaannik annertussuseqassapput, taamaalillunilu 3,7-inut takussutissiami matuma siuliani takuneqarsinnaasunut taarsiullugu katillugu 2,7 mio. koruunit missaannik ukiumoortumik aningaasartuuteqarnertut annertussuseqassallutik. Tassunga ilanngutissaaq, taaneqartutut akileraarutinik nikittoornermi annaasat 10%-iusut. Taamaattoq tassunga atatillugu erseqqissarneqartariaqarpoq, iluanaarutissat ilaatigut sivilissuumut piffissaliilluni tulleriissaartunik pissarsisinnaanermut atasuummata, taamaaqataanillu aamma tamakkiisumik inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiusut piviusunngortinneqarnissaat taamaaqataanik sivilissunerusussaalluni.

3.3. Ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusut missiliorneqartut

Ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusut nalilersorniarlugit, suliniuteqarnermi iluanaarutissat amerlassusaannut missingersorneqartut, suliniuteqarnermi aningaasartuutissanut naatsorsuutigineqartunut, ataqatigiissinneqarput. Ullumikkut ilanngaaseereerluni periarfissaqarfiusut naatsorsorniarlugit, siunissami iluanaarutissat aningaasartuutissallu, utimut ernialiineq 4% atorlugu 2023-mi maannakkut nalinganut utimut naatsorsorneqarput, takuuk Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik (2014) *Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuinernik suliaqarnermut ilitsersuut*. Pingaartumik niuerfinni iluanaarutissat amerlassusilerneqartut nalorninartortaqarmata, inernera ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusut missiliuinerlut isigineqassaaq. Tamanna Takussutissiaq 2-mi takuneqarsinnaavoq. Ilanngaaseereerluni periarfissaqarfiit missiliorneqartut maannakkut nalinganut naatsorsorneqarnerat, tassaavoq, aningaasat siuliani taaneqartutut utimut ernialiinikkut piffissami nalingat sillimaffigineqassasoq. Taamaattumik iluanaarutissat aningaasartuutissallu maannakkut nalingat, siuliini takussutissiani nalinginit allassimasunit imaluunniit iluanaarutitut aningaasartuutissanullu naatsorsuinernit, appasinnerusussaapput.

Takussutissiaq 2: Imeqartunut aamma silap pissusaanut paasissutissanut pissarsiarineqarsinnaasunut, atoruminartunut killilersugaanngitsunullu ilanngaaseereernermi periarfissaqarfiusut

missiliorneqartut nalunaarsukkat 2023-mi maannakkut nalinganut aamma mio. koruuninut naatsorsorlugu

Ilanngaaseereermermi periarfissaqarfiusut missiliorneqartut (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	Katillugit
Sunniuteqarluarnerulersitsinermut-iluanaarutit		0,04	0,05	0,06	0,06	0,22
Niuerfinni iluanaarutit	-	6,2	7,2	8,2	9,1	30,7
Iluanaarutit katillugit	-	6,2	7,3	8,2	9,2	30,9
Pilersitsinermut aningaasartuutit	1,3	-	-	-	-	1,3
Ingerlaavartumik ingerlatsinermut aningaasartuutit	2,9	3,4	3,3	3,2	3,1	15,9
Akileraarutininik nikittoornermi annaasat	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	1,7
Aningaasartuutit katillugit akileraarutininik nikittoorneq ilanngullugu	4,7	3,8	3,6	3,5	3,4	19,0
Ilanngaaseereermermi periarfissaqarfiusut missiliorneqartut	-4,7	2,4	3,6	4,8	5,8	11,9

Aallarniutaasumik kapitalimi oqaatigineqartutut, oqaluttuarisaanermi paasissutissat nalunaarsukkat, suliareqqinneqarnissaat misissueqqissaarnermi tunngavissatut ilaatinneqartut, saqqummersinneqarnissaat ukiunik 5-inik sivisussuseqartussaavoq. Taamaattoq paasissutissat nalunaarsukkat, piareersarneqartarnerat ilutigalugu, ingerlaavartumik ammaassivigineqassapput. Tamanna tunngavigalugu iluanaarutissat misissueqqissaarnermi tamakkiisuutillugit naatsorsuinermi ilaatinneqanngillat, kisianni ”tummeqqatut” sunniuteqarneratut ilimagineqartoq ilaatinneqarluni, tassani iluanaarutissat naatsorsuinermi ilanngunneqartut annertussusaat piffissap ingerlanerani annertusiartussalluni. Tummeqqatut ittoq atorneqartoq ukiuni 5-ini taakkunani tassaavoq 0%, 50%, 60%, 70% aamma 80%.

Tunngavigisat nassuiarneqartut taakkua atorlugit missiliorparput Asiap imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaataasa pissarsiarineqarsinnaalersinneranni, atorneqarsinnaasunngortinneqarneranni akeqarunnaarsinneqarnerannilu ilanngaaseereermermi periarfissaqarfiusut ukiuni 5-ini siullerni 12 mio. koruunit missaanniissasut. Tassunga ilanngutissapput atungarissaarnermut iluanaarutissat amerlassusilerneqarsinnaanngitsut.

Ukiut tallimat qaangiunneranni, oqaluttuarissaanermi paasissutissanik nalunaarsukkanik suliarinninnermi, ukiumoortumik ingerlaavartumik

aningaasartuutissat affaasa missaannik annertussuseqartut, angummaffigineqarsimassasut, naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik aningaasartuutissat atorunnaarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq, peqatigisaanillu iluanaarutissat naatsorsuutigineqartut 100%-imik naatsorsuineri ilannguneqarsinnaalissallutik. Ukioq 2029-mi kingornanilu tamatuma kingunerisaanik ukiuni ataasiakkaani ilanngaaseereernerimi iluaqutissartaasut 2023-mi maannakkut nalinganut naatsorsorneqartut 10 mio. koruunit missaanniissapput, takuuk Takussutissiaq 3.

Takussutissiaq 3: 2029-mi ukiumut ilanngaaseereernerimi periarfissaqarfiusut missiliorneqartut 2023-mi maannakkut nalinganut mio. koruuninut naatsorsorlugu

(mio. kr.)	2029
Sunniuteqarluarnerulersitsinermit iluanaarutit	0,08
Niuerfinni iluanaarutit	11,1
Iluanaarutit katillugit	11,2
Pilersitsinermit aningaasartuutit	-
Ingerlaavartumik ingerlatsinermit aningaasartuutit	1,4
Akileraarutiniq nikittoornermi annaasat	0,1
Aningaasartuutit katillugit akileraarutiniq nikittoorneq ilanngullugu	1,5
Ukiumoortumik ilanngaaseereernerimi periarfissaqarfiusut missingersorneqartut	9,7

Taamaalilluni misissueqqissaarnerup takutippaa Asiap imeqartunut silallu pissusaanut paasissutissaataannut ammaassineq Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sinneqartooruteqarnermut atasuussasoq. Ilangaaseereernerimi periarfissaqarfiusut missiliorneqartunut ukiumut 10 mio. koruunit missaanniittunut, annertuumik niuerfinni iluanaarutissat, niuerfimmi paasissutissat nalunaarsukkat tamakkiisumik periarfissaqarfiinik piviusunngortitsisoqarsinnaappat, ilimagineqartuniit annertunerusinnaasut, apeqqutaapput.

4. Ilanngussaq

Asiap paasissutissaataannik nalunaarsukkanik maannakkut pisisartuniit pisisartunngorsinnaasuniillu ilanngussat kiisalu allakkianik misissuataarineq inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut periarfissaqarfiusunik misissueqqissaarnermut tunngavissaliisoq. Ilanngussami matumani apersuineritut aallaaviusoq itisilerneqarpoq kiisalu paasissutissat nalunaarsukkat misissueqqissaarnermi pineqartunut ilaatinneqartut suussusaat nassuiarneqarluni.

4.1. Apersuinerit

Misissueqqissaarnermi Asiaq-mi, pisortani oqartussani, inuussutissarsiutini assigiinngitsuni namminersorlutik suliaqartuusuni kiisalu suliffeqarfinni paasissutissanik nalunaarsukkanik assingusunik ammaassinerimik misilittagaqartuni sulisunik apersuineq aallaavigineqarpoq. Suliassamut atatillugu katillugit apersuinerit 10-t ingerlanneqarput (Asiap apersorneqarnerata saniatigut). Aaqqissuussaanerit apersuinerim peqataasut tassaapput Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfik, Nukissiorfiit, NunaGreen, Ørsted, DMI, Sikuki Nuuk Harbour, Pinngortitaleriffik, Sulisitsisut aamma Premium Nickel Resources Ltd.

Apersuinerit ingerlanneqartut ilusaat ilaatigut aaqqissugaavoq, kisianni pingaarnertigut isigalugu suliaqartuusut makkununga isummersoqquneqarsimallutik:

- 1) Asiaq-p silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissaatai nalunaarsukkat ullumikkut suliaqartuusut qanoq atortarpaat?
- 2) Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat atorneqarsinnaalersillugit pisiarineqarnerisa kingorna qanoq atorneqarnissaat taakkua naatsorsuutigaat?
- 3) Paasissutissat nalunaarsukkat akeerutsinneqarnerisa, pissarsiarineqarsinnaalersinneqarnerisa atoruminartunngortinneqarnerisalu malitsigisaanik toqqaannartumik malittaasumillu aningaasaqarnikkut qanoq sunniuteqarnissaa kiisalu atungarissaarnermut sunniuteqarnissaa qanoq ilimagineqarpa?

4.2. Silap pissusaanut imeqartunullu paasissutissat nalunaarsukkat atorineqarsinnaalersillugit pisiarineqartut nassuiarneqarnerat

Paasissutissat nalunaarsukkat qanoq ittut misissueqqissaarnermi pineqartunut ilaatinneqarnerisut, misissueqqissaarnerup ilaatut Asiap nassuiarpaa. Taakkua matumani allassimapput.

Piffissakkaartunut tulleriissaartut tamarmik immikkut uuttortaasarfimmot pineqartumut nunami sumiiffinni sumiiffimmut atasuupput. Paasissutissanut nalunaarsukkanut paasissutissartaasut attuumassuteqartut, soorlu nunami sumiiffinni uuttortaaviup inissisimaffia aammalu malussaataasup inissisimaffia suussusaalu taamatuttaaq piffissakkaartunut tulleriissaartuni tamaginni immikkut pissarsiarineqarsinnaassapput. Piffissakkaartunut tulleriissaartut sukumiisut taakkua tunngavigalugit nalingi missiliorneqartut naatsorsorneqarput, soorlu ullormut, qaammammot ukiumullu agguaqatigiissillugu nalinga il.il. Tunngavigisat uuttortarneqartut taakkua saniatigut malittaasumik tunngavigisat atorineqarput, uuttortarneqartut aallaavigalugit naatsorsorneqarlutik.

Pingaarnertut saniatigullu tunngavigisat immikkoortinneqarput, tassani pingaarnerit pingaartinneqarnerullutik aammalu sumiiffinni saniatigut tunngavigisaniit amerlanerusuni uuttortarneqarlutik.

Pingaarnertut tunngavigisat

- Sialuit (annertussusai)
- Silaannaap kissassusaa agguaqatigiissillugu, annerpaaffia minnerpaaffialu
- Silaannaap isugutassusaa
- Anorip sukkassusaa sammivialu
- Silaannaap naqitsinera
- Nunarsuup qinngorfigitinnera
- Kuunnerit

Saniatigut tunngavigisat

- Nunap kissassusaa
- Erngup kissassusaa
- Erngup qaffasissusaa
- UVB
- Apisimasup itissusaa

Malittaasumik tunngavigisat

- Ulluni gradit
- Nillerneranut tunngavigisaq

Imeqartunut tunngasut silallu pissusaa pillugit paasissutissat nalunaarsukkat akeqanngitsut, pissarsiarineqarsinnaasut atoruminartullu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni periarfissaqarfiinik naliliineq | Ilanngussaq

Deloitte tassaavoq nunarsuarmi siuttuulluni kukkunersuinerinik uppersarsaatinullu suliaassanik, siunnersortit sullissinerinik, aningaasaqarnikkut siunnersuinerinik, aarlerinaataasunik aqutsinerinik, akileraartarnermi siunnersuinerinik taakkununggalu atasunik sullissinerinik, pilersuisuusoq. Suliffeqarfiit ilaasortaasut attaveqarfigisartakkagut nunat nunallu akisussaaffeqarfiit 150-it sinnerlugit takuneqarsinnaapput (ataatsimoortumik taagorneqarlutik "Deloitte-mi aqqissuussaanerit") aammalu nunarsuarmi ingerlatseqatigiiffiit annersaannut allattorsimaffimmiittunik suliffeqarfiit tallimaagaangata sisamanik sullissilluni, Fortune Global 500®. Deloittep sulisuisa 415.000-it missaanniittut allangortitsisarnerat pillugu annertunerusumik atuakkit uani www.deloitte.com. Deloitte, Deloitte Touche Tohmatsu Limiteds-imi ("DTTL") suliffeqarfinnut ilaasortaasunut ataatsimut arlalinnulluunniit, taassuma suliffeqarfinni ilaasortaasuni attaveqarfigisartagaannut, taakkununggalu atasunut suliffeqarfinnut (ataatsimoortumik taagorneqartut "Deloitte-mi aqqissuussaanerit") taaguutaavoq. DTTL (aamma taagorneqartoq "Deloitte Global") tassanilu suliffeqarfiit ilaasortaasut tamarmik aammalu suliffeqarfiit taakkununga atasut namminersorlutik arlaannaannulluunniillu attuumassuteqaratik pisinnaatitaallutillu pisussaataasuuqput, allanut imminnut pisussaaffilerneqarsinnaanngitsut. DTTL aammalu DTTL-imi suliffeqarfiit ilaasortaasut ataasiakkaat suliffeqarfiillu taakkununga atasut nammineq iliuutsiminnut aamma/imaluunniit iliuuseqannginnerminnut taamaallaat akisussaasuupput. DTTL sullitanut sullissinerinik pilersuinngilaq. www.deloitte.com/about erseqqinnerusunik paasissutissanik perusunnermi innersuussutigisarpaput.

© 2023 Paasissutissanik annertunerusunik piniarnermi attaveqarfigineqassaaq Deloitte Global.